

STRATEGIA WDRAŻANIA PROJEKTU INNOWACYJNEGO TESTUJĄCEGO

Nazwa Produktu: Social Venture Capital dla Podmiotów Ekonomii Społecznej (SVC dla PES)

Tytuł Projektu: „Venture Capital jako nowe i skuteczne narzędzie wsparcia kapitałowego w aktywizacji zawodowej młodzieży powyżej 15 r. życia z terenu woj. warmińsko-mazurskiego”

Temat innowacyjny:

1. Nowe obszary działalności i/lub formy aktywizowania osób pozostających bez zatrudnienia, a także osób w trakcie ostatniego roku nauki, w ekonomii społecznej lub przedsiębiorczości.

PO KL Priorytet: VII Promocja integracji społecznej, Działanie: 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie: 7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Numer umowy: POKL.07.02.01-28-115/11-00

Realizator: Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka”

Pasłek, maj 2013

Spis treści

Słownik pojęć - definicje pojęć i skrótów zastosowanych w dokumencie.....	3
1. Uzasadnienie	5
2. Cel wprowadzenia innowacji	13
3. Opis innowacji, w tym produktu finalnego	16
4. Plan działań	24
5. Sposób sprawdzenia, czy innowacja działa.....	28
6. Strategia upowszechniania.....	32
7. Strategia włączania do głównego nurtu polityki	40
8. Kamienie milowe II etapu projektu.....	42
9. Analiza ryzyka	42
Załączniki:.....	44
Opis wstępnej wersji produktu finalnego z załącznikami – zał. nr 1.....	44
Źródła finansowania polskiego „Social Venture Capital” – zał. nr 2.....	44

Słownik pojęć - definicje pojęć i skrótów zastosowanych w dokumencie

Ekonomia społeczna	Jeden ze sposób określenia działalności gospodarczej, która łączy w sobie cele społeczne i ekonomiczne. Bywa ona określana również jako gospodarka społeczna, a także przedsiębiorczość społeczna. ¹
ES	ekonomia społeczna
Fundusz Social Venture Capital	Jest to forma venture capital, czyli inwestowania w przedsięwzięcia biznesowe uważane za społecznie i ekologicznie odpowiedzialne. Przedsięwzięcia takie otrzymują wsparcie finansowe, jak również wiedzę i narzędzia niezbędne do funkcjonowania na rynku. ²
IOB	instytucja/e otoczenia biznesu
IP	Instytucja Pośrednicząca
młode osoby z trudnościami na rynku pracy	osoby powyżej 15 r.ż. pozostające 2 lata poza systemem edukacji i/ lub rynku pracy
OWIES	Ośrodek Wspierania Inicjatyw Ekonomii Społecznej
OWSS	Ośrodek Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej
PAF PIO	Polsko Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich
PES	podmiot/y ekonomii społecznej
Podmiot/y ekonomii społecznej	Stowarzyszenia, fundacje prowadzące działalność gospodarczą lub/i odpłatną statutową: spółdzielnie socjalne, zakłady aktywności zawodowej oraz Spółki prawa handlowego o statusie non for profit realizujące cele społeczne. ³
SCREP	Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka”
Spółka kapitałowa	Forma prawna organizacji podmiotów gospodarczych, najczęściej wykorzystywana w prowadzeniu dużych przedsiębiorstw, a także w wewnętrznej organizacji grup kapitałowych. W prawie polskim, oprócz spółek kapitałowych, wyróżnia się również spółki osobowe. W prawie polskim do kategorii spółek kapitałowych należą, wedle Kodeksu spółek handlowych, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz akcyjne. Oba typy spółek posiadają szereg cech klasycznych dla konstrukcji spółki kapitałowej, a więc: kapitał

¹ Definicja pochodzi ze strony www.ekonomiaspoleczna.pl

² Definicja pochodzi ze strony www.wikipedia.pl

³ Definicja wypracowana przez grupę Ekspertów z dostępnych materiałów

	zakładowy, osobowość prawną, brak odpowiedzialności wspólników/ akcjonariuszy za zobowiązania spółki, rozdział między sferą zarządu, a sferą właścicielską. ⁴
SVC	Fundusz Social Venture Capital
SVC – OS	Wsparcie kapitałowe z odroczoną splatą
SVC – S	Wsparcie kapitałowe z powołaniem spółki
TISE	Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych SA
VC	Venture Capital
Venture Capital	Jest to forma finansowania innowacyjnych, a przez to obciążonych ryzykiem, projektów inwestycyjnych. Celem inwestowania venture capital jest zysk wynikający z wartości przedsiębiorstwa, a nie z samej działalności produkcyjnej bądź usługowej. Przybiera ona specyficzną formę. Polega ona na zasileniu kapitałowym powstającej spółki poprzez objęcie akcji lub udziałów. Działania te powodują że kapitał do firmy nie jest wprowadzany w formie kredytu, ale w formie wejścia kapitałowego. Inwestor oferujący finansowanie typu venture capital staje się współwłaścicielem spółki, którą finansuje. Inwestor przedsięwzięcia podejmuje takie same ryzyko jak pozostali udziałowcy przedsięwzięcia. W przypadku powodzenia przedsięwzięcia, razem z założycielami czy pomysłodawcami uczestniczy w jego sukcesie. Występuje pomoc menadżerska, jaką otrzymuje przedsiębiorca od inwestora, który na bieżąco uczestniczy w działaniach na rzecz rozwoju przedsięwzięcia i w praktyce staje się on partnerem przedsiębiorcy. Współpracę reguluje umowa inwestycyjna, zawierająca postanowienia dotyczące wzajemnych praw i obowiązków stron. Zakres ingerencji w działalność spółki jest większy niż w przypadku większości typów inwestycji i polega na wzajemnym zaufaniu stron. ⁵
woj. WM	województwo warmińsko-mazurskie
Zatrudnienie w PES	Umowa o pracę na czas określony lub nieokreślony, umowa o dzieło, umowa zlecenie, staż finansowany przez instytucje rynku pracy, roboty publiczne i prace interwencyjne dofinansowane przez instytucje rynku pracy, umowa wolontariacka. ⁶

⁴ Kodeks Spółek Handlowych.

⁵ Definicja pochodzi ze strony www.wikipedia.pl

⁶ Definicja wypracowana przez grupę Ekspertów z dostępnych materiałów.

1. Uzasadnienie

W odpowiedzi na konkurs ogłoszony w ramach działania 7.2 „Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej”, poddziałania 7.2.1 „Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem” Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju Ekonomicznego Pasłęka” złożyło aplikację „Venture Capital jako nowe i skuteczne narzędzie wsparcia kapitałowego w aktywizacji zawodowej młodzieży pow. 15 r.ż. z terenu woj. warmińsko-mazurskiego”, która w pełni wpisuje się w temat konkursu. Wniosek o dofinansowanie bowiem i kryjące się za nią działania wypełniają oba człony konkursowego działania: przeciwdziałają wykluczeniu osób młodych z rynku pracy z jednoczesnym testowaniem nowego narzędzia służącego rozwojowi ekonomii społecznej w woj. warmińsko-mazurskim (a docelowo w całym kraju).

Projekt jest o tyle ważny, że dotyczy dwóch obszarów problemowych:

- 1) osób bardzo młodych, często nie mających jeszcze żadnego doświadczenia w zatrudnieniu. W ich przypadku nie tyle należy myśleć o utracie pracy, ale o utracie szansy na pracę, co jest sytuacją jeszcze trudniejszą. Pomimo działań instytucji rynku pracy sytuacja pokazuje, iż nie są to działania dostateczne, a osoby młode nadal mają problemy ze znalezieniem pracy co wymaga dodatkowych działań w systemowych rozwiązaniach.
- 2) w znikomym stopniu jak dotąd podejmowany był temat finansowania działalności/rozwoju PES poprzez wykorzystanie finansowych instrumentów zwrotnych - o ile wspierane jest ich powstawanie, to rozwój pozostawiony jest już im samym, szczególnie w kontekście ograniczonej oferty banków i instytucji finansowych (dostępnej dla organizacji o dobrej kondycji finansowej, ograniczona kwota pożyczki).

W trakcie I etapu realizacji Projektu przeprowadzono 2 jakościowe badania diagnostyczne:

1. dotyczące określenia determinantów dezaktywności zawodowej osób młodych (zaplanowane na etapie przygotowywania aplikacji) oraz
2. badanie przeprowadzone w celu uzyskania odpowiedzi od PES na następujące pytanie badawcze: Jakie cechy powinien posiadać instrument finansowy typu Venture Capital żeby był atrakcyjny i bezpieczny dla PES? (badanie, którego przeprowadzenie jest efektem spotkań ekspertów w I Etapie wdrażania projektu i poszukiwania rozwiązań najbardziej adekwatnych do potrzeb podmiotów ekonomii społecznej z woj. warmińsko-mazurskiego).

Na poziomie składania wniosku zidentyfikowano następujące problemy:

Obszar problemowy I: znaczne bezrobocie osób młodych (pow. 15 r.ż.) w woj. warmińsko-mazurskim

wynikające m.in. z:

- niskiego poziomu zaradności życiowej,
- braku lub niskich kwalifikacje zawodowych,
- braku doświadczenia zawodowego,
- niskiego poziomu rozwoju gospodarczego w woj. warmińsko-mazurskim,
- niskiego poziomu przedsiębiorczości w woj. warmińsko-mazurskim.

Obszar problemowy II: niedostateczny rozwój PES (które mogłyby stanowić miejsca pracy dla osób młodych)

wynikający m.in. z:

- niskiego stopnia świadomości wielu środowisk o PES,
- specyfiki grup, do których jest adresowana działalność PES,
- faktu, iż PES wymagają ogromnej uwagi, wsparcia kapitałowego, pomocy doświadczonych finansistów w rozumieniu regul rynku,
- ograniczonego dostępu do instrumentów finansowych wspierających rozwój PES, szczególnie osób młodych, które nie posiadają żadnego doświadczenia zawodowego i życiowego,
- braku na rynku finansowym instrumentów kapitałowych/finansowych dostosowanych do potrzeb PES i ww. osób.

Na poziomie barier rozwoju spółdzielni socjalnych zidentyfikowano przyczyny:

- brak rzetelnej informacji nt. możliwości i źródeł finansowania zwrotnego PES,
- trudności w pozyskiwaniu środków z Funduszu Pracy,
- problemy związane z niską wiedzą i umiejętnościami w zarządzaniu spółdzielnią socjalną,
- nikły dostęp do kapitału,
- problemy z utrzymaniem płynności finansowej, promocją i zarządzaniem.

Z perspektywy zaś instytucji wspierających rozwój PES zidentyfikowano bariery utrudniające skuteczne wspieranie:

- 1) IOB (SCREP):
  - a. brak dostępu do kapitału na instrumenty wejścia kapitałowego do PES,
  - b. niedostateczna wiedza personelu merytorycznego w obsłudze PES,

- c. tradycyjne podejście do problemu określania zdolności rynkowych firmy, nie uwzględniające specyfiki funkcjonowania PES,
  - d. brak danych dotyczących efektywności finansowej PES.
- 2) OWIES
- a. brak rozwiązań i szkoleń wspierających rozwój PES z wykorzystaniem Venture Capital (kapitał zwrotny wysokiego ryzyka).

Wyniki analiz i badań przeprowadzonych w I etapie wdrażania projektu potwierdziły potrzebę jego realizacji oraz dostarczyły pogłębioną analizę zidentyfikowanych we wniosku problemów.

Pierwsze badanie zrealizowano w okresie od 1 października do 30 listopada 2012 r., drugie – od 1 grudnia 2012 r. do 31 stycznia 2013 r. roku na terenie woj. warmińsko-mazurskiego przez Centrum Badań i Analiz firmy Techpal sp. z o.o. z siedzibą w Olsztynie. W trakcie prowadzonych badań przeprowadzono: pierwsze badanie - 60 wywiadów pogłębionych z bezrobotnymi osobami w wieku 18-25 lat, po 3 wywiady pogłębione z przedstawicielami OWIES i IOB; drugie badanie – 20 wywiadów pogłębionych z przedstawicielami PES (13 spółdzielni socjalnych [na 20 istniejących w woj. warmińsko-mazurskim], 5 fundacji, 1 stowarzyszenie, 1 spółka z o.o. non for profit), w obu przeprowadzono - analizę danych zastanych oraz analizę literatury przedmiotu. Analizę bezrobocia w woj. warmińsko-mazurskim przeprowadzono w marcu 2013 w oparciu o dostępne dane PUP-ów oraz WUP Olsztyn.

W zakresie obszaru problemowego I: wysoki poziom bezrobocia osób młodych

1) analiza danych zastanych wskazuje, iż sytuacja na rynku pracy w woj. warmińsko-mazurskim od momentu złożenia aplikacji nie uległa poprawie i kształtuje się następująco:

Województwo warmińsko-mazurskie jest obszarem o najwyższym wskaźniku bezrobocia w Polsce⁷, który w styczniu 2013 r. wynosił 22,3%, gdy w kraju wskaźnik ten wynosił 14,2%.

Przy ogólnej liczbie bezrobotnych⁸ wynoszącej⁹ 108 504 (tendencja wzrostowa w stosunku do poprzedzającego miesiąca) aż 20,7% (22 416) stanowią osoby do 25 roku życia.

Największy udział procentowy osób do 25 roku życia wśród bezrobotnych odnotowano w powiatach: ilawskim (29,2%), nowomiejskim (27,1%), natomiast najmniejszy w miastach: Olsztynie (14,3%) i Elblągu (15,2%).

Z ogółu bezrobotnych aż 53% stanowią kobiety, brakuje jednak danych jaki procent wśród osób do 25 r.ż. w skali województwa stanowią kobiety.

⁷ http://forsal.pl/artykuly/679284.bezrobocie_w_polsce_w_styczniu_2013_r_przekroczylo_14_proc.html

⁸ Dane wg stanu z listopada 2012 (najświeższe dane zawarte na stronie <http://www.up.gov.pl/index.php?id=332>)

⁹ Podają za: http://www.up.gov.pl/fileadmin/tresc/Statystyki_i_analazy/informacje_miesieczne/inf_112012.pdf

Analiza grupy wiekowej do 25 r.ż. dla 3 powiatów stanowiących siedzibę OWIES wykazała w powiecie elckim:¹⁰ na 1669 osób – 844 K (50,5%), w powiecie elbląskim: na 1238 – 666 K (53,7%), mieście Elbląg¹¹ na 1198 osób jest 620 K (51,7%), w powiecie olsztyńskim:¹² na 1763 osoby – 938 K (53,2%). Jak wskazują powyższe dane ilościowe można przyjąć, iż proporcja kobiet wśród osób do 25 r.ż. jest zbliżona/tożsama ze wskaźnikiem dotyczącym ogółu bezrobotnych. Zasadnym jest więc utrzymanie w projekcie przyjętych proporcji uczestnictwa M i K: 12M (48%) i 13K (52%).

Ponadto nie istnieje obecnie w woj. warmińsko-mazurskim żadna oferta skierowana do młodych bezrobotnych, która stwarza możliwości zdobycia praktyki w oparciu o budowanie na mocnych stronach poszczególnego odbiorcy.

2) Wyniki przeprowadzonych badań dowodzą, że¹³:

- jedną z głównych przyczyn trudności w znalezieniu pracy badanych osób jest **brak przygotowania zawodowego** (uczestnicy często podkreślali teoretyczne przygotowanie w szkołach i na studiach, tylko 8 osób uczestniczyło w stażach zawodowych; 19 osób zadeklarowało, że uczestniczyło w kursach zmieniających lub podnoszących kwalifikacje, a niespełna połowa (27 osób) posiada wyuczony zawód, np. leśnik, elektromechanik, technik informatyk, elektronik, ślusarz, murarz, technik agrobiznesu, sprzedawca, kucharz, kelner, stolarz, elektryk, agent celny, dziennikarz, nauczyciel języka niemieckiego);
- **brak doświadczenia zawodowego** - niespełna połowa badanych mogła wykazać się doświadczeniem zawodowym, które wynikało z zatrudnienia na umowę o pracę lub umowę zlecenie; pomimo zawieranych umów okres pracy respondentów był krótki, najczęściej kilkumiesięczny; jedynie kilkoro osób mogło wykazać się stażem pracy powyżej 1 roku;
- wśród respondentów często pojawiała się opinia o **niedostosowaniu kwalifikacji i wykształcenia do potrzeb pracodawców**; widać tu dużą rozbieżność pomiędzy oczekiwaniami pracodawców i osób poszukujących pracy w kwestii wynagrodzeń czy charakteru pracy (co jest spójne z opiniami respondentów z OWIES i IOB);
- **przyczyn** pozostawania bez pracy młodych ludzi respondenci (osoby młode i przedstawiciele OWIES i IOB) **dopatrują się przede wszystkim w czynnikach zewnętrznych** – ogólnych problemach na lokalnym i krajowym rynku pracy, braku miejsc pracy (co zdefiniowano także jako jeden z najważniejszych czynników zniechęcających w poszukiwaniu pracy);
- wśród badanych wyłonić można grupę osób, które uważały się za osoby przedsiębiorcze; jako podstawową przyczynę nierozpoczęcia przez nich działalności podawali brak własnych środków finansowych oraz brak wsparcia ze strony instytucji rynku pracy;
- większość respondentów nie tylko **nie spotkała się z pomocą w znalezieniu pracy ze strony stowarzyszeń, organizacji charytatywnych, organizacji pozarządowych**, ale nawet nie słyszała o takich organizacjach.

¹⁰ Dane wg stanu z lutego 2013 <http://www.pupelk.samorzady.pl/statgfx#>;

¹¹ Dane wg stanu ze stycznia 2013 <http://www.elblag.up.gov.pl/statgfx#>; <http://www.elblag.up.gov.pl/nowestat>

¹² Dane wg stanu ze stycznia 2013 http://olsztyn.uppo.gov.pl/Zasoby/Statystyka/Lokalna/2013/UPPO_01.2013.pdf - data dostępu do ww. źródeł: 11 marca 2013

¹³ Nie przytaczamy tu wyników badań, które mówią o narastających frustracjach, pogłębiającym zniechęceniu, niemożności usamodzielnienia się respondentów czyli o pogarszającym się samopoczuciu i słabnącej kondycji psychicznej

Wszyscy respondenci - 60 osób młodych 18-25 lat - wiążą możliwość poprawy swojej sytuacji ze znalezieniem pracy.

Konsekwencje istnienia problemów z I obszaru problemowego zarówno w perspektywie krótko i długoterminowej polegają na nie wykorzystaniu potencjału młodych osób, zaprzepaszczeniu możliwości ich rozwoju zarówno osobistego, jak i zawodowego, ponoszeniu kosztów związanych z ich funkcjonowaniem w oparciu o instytucje pomocowo-wspierające typu OPS, PUP i kosztach wypłacanych zasiłków, na trudnościach w usamodzielnianiu się i uniezależnianiu od rodziców, na małych możliwościach zakładania rodzin i konsekwencjach psycho-społecznych, zdrowotnych oraz ekonomicznych, zwiększoną migracją i emigracją związaną z poszukiwaniem pracy – odpływ młodych osób z woj. warmińsko-mazurskiego, pogłębiająca się różnica między regionami.

W zakresie obszaru problemowego II: niedostateczny rozwój PES

1) analiza danych zastanych

Organizacje zaangażowane w prowadzenie działalności gospodarczej lub działalności odpłatnej zapytane o bariery w jej prowadzeniu na pierwszym miejscu (36,5 %) wymieniają „trudności związane z pozyskiwaniem środków finansowych na inwestycje”.¹⁴

Jak czytamy w Raporcie z dostępności instrumentów finansowych dla podmiotów ekonomii społecznej¹⁵, w zakresie źródeł finansowania działalności PES należy mieć na uwadze poniższe uwarunkowania:

- „PES w formie **spółki prawa handlowego** – mimo, że wynikające ze statutów nakładanie się celów społecznych na cele ekonomiczne i dzielenie zysku w sposób odmienny od typowej działalności biznesowej powoduje, że nieznanomość specyfiki takich firm przez instytucje finansowe utrudnia ocenę ryzyka i potencjału PES to i tak są one w najlepszej sytuacji „bankowej” spośród analizowanych typów PES – dostępne są dla nich na normalnych zasadach wszystkie instrumenty (kredyty bankowe, kredyty bankowe udzielane przez banki spółdzielcze, pożyczki, poręczenia, karta kredytowa - przy karcie kredytowej wymagane są znaczne obroty na koncie).

- gorzej kształtuje się sytuacja **organizacji pozarządowych**: jako nie nastawione na zysk są niezrozumiałe dla sektora finansowego; najczęściej sięgają po kredyty i pożyczki w sytuacjach zagrożenia płynności finansowej, co najczęściej wynika z nieznanomości rynku finansowego i zbyt małego zysku, by pokryć koszty odsetek; promocja funduszy strukturalnych i pokazywanie możliwości finansowania realizacji zadań wpisanych w cele statutowe powoduje jednak zwiększanie zainteresowania pozyskiwaniem środków UE, a jednocześnie wzrasta zapotrzebowanie na kredytowanie i pożyczki; dla

¹⁴ A. Sobolewski, P. Klimek, J. Piekutowski, Zewnętrzne finansowanie podmiotów ekonomii społecznej, Szczecin 2009, s. 6

¹⁵ Cytuję za: Raport z dostępności instrumentów finansowych dla podmiotów ekonomii społecznej; *Raport przygotowany został w ramach projektu „Wypracowanie instrumentów finansowych dla przedsiębiorstw ekonomii społecznej” realizowanego na zlecenie Funduszu Współpracy przez Nidzicką Fundację Rozwoju Nida*, Nidzica 2008; w opinii ekspertów pracujących nad modelem diagnoza zawarta w Raporcie nie uległa przedawnieniu, od czasu powstania Raportu na rynku usług finansowych nie pojawił żaden nowy instrument finansowy zwrotny skierowany do PES.

organizacji pozarządowych dostępne są właściwie wszystkie instrumenty finansowe, ale z pewnymi ograniczeniami: kredyty bankowe i karta kredytowa – przy znacznych obrotach na koncie, pożyczki – przy rejestracji w KRS jako przedsiębiorca lub w PAFPIO, TISE, poręczenia – sporadycznie.

- w najtrudniejszej sytuacji pod względem dostępności instrumentów finansowych są **spółdzielnie socjalne**, które nie mogą korzystać z kredytów bankowych, jedynie w przypadku posiadania obrotu na kontach mogły liczyć na kredyt z banków spółdzielczych, nie mogły korzystać z pożyczek i kart kredytowych, natomiast poręczenia udzielane były jedynie przez 1 fundusz poręczeniowy z Działdowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Działdowie oraz OWSS.

Spółdzielnie socjalne, mimo że ta forma wydaje się być uprzywilejowana jeżeli chodzi o możliwości dostępu do kapitału „na start”, to środki udostępniane z Funduszu Pracy i PO KL 7.2.2 dają kapitał początkowy i możliwości inwestowania na etapie tworzenia podmiotu; ograniczenia w zabezpieczeniu pobieranych środków i preferowanie przez Urzędy Pracy zabezpieczenia w formie poręczenia osoby fizycznej niejednokrotnie jednak odbierają możliwość skorzystania z tej formy wsparcia. Rada Nadzorcza, która mogłaby dla banków stanowić gwarancję biznesowego reżimu, tworzona jest wówczas, gdy spółdzielnia liczy 15 i więcej członków (a zdecydowana większość spółdzielni liczy ich mniej), a fakt przekazywania na cele inwestycyjne najczęściej max 20% zysków dodatkowo stawia spółdzielnię socjalną po stronie dziwnych twórców trudnych do pomierzenia wskaźnikami ekonomicznymi. Nałożenie się celów społecznych na cele ekonomiczne jest dla większości sektora bankowego niezrozumiała, a dla funduszy poręczeniowych i pożyczkowych niemożliwa do wdrożenia – wymaga uruchomienia dodatkowych środków finansowych na ten cel.

Największe znaczenie w ograniczeniach przy pozyskiwaniu przez PES finansowania mają dwa powody:

- ✓ nieznanostwo ekonomii społecznej przez instytucje finansowe;
- ✓ niski poziom wiedzy nt. możliwości finansowania wśród PES.

Efektom jest sytuacja polegająca na tym, że jedna strona (instytucje finansowe) nie dostrzega klienta, druga (PES) - nie wierzy we własne możliwości wychodząc z założenia, że „jak inni nie otrzymali to my też nie mamy szans.”

„Słabość ekonomiczna większości PES wymaga utworzenia instrumentów finansowych z udziałem doradcy, w celu zapewnienia jak największych szans powodzenia finansowanego przedsięwzięcia i jednoczesnego rozwoju PES w zakresie wiedzy ekonomicznej. Konieczność indywidualnego podejścia przy ocenie ryzyka finansowania zadań PES wymaga wzajemnej edukacji, wsparcia ze strony instytucji finansowych i utworzenia specjalnych instrumentów przystosowanych do potrzeb i specyfiki PES”¹⁶.

Problemy tego typu dostrzeżono także w skali ogólnokrajowej: „Instrument kapitałowy służy zwiększaniu kapitału (zasobów własnych) przedsiębiorstwa wzmacniając jego status ekonomiczny, w tym i możliwości do zaciągania zobowiązań finansowych, a więc i korzystania z rynku instrumentów dłużnych. W przypadku prymatu celu społecznego nad ekonomicznym pozyskanie takich środków z rynku jest właściwie niemożliwe. [...] Środki (planowanego) Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej

---

¹⁶ Cytuję za: Raport z dostępności instrumentów finansowych, op. cit., s. 7

powinny w pierwszym rzędzie być przekazywane na kapitał funduszy poręczeniowych i pożyczkowych utworzonych dla obsługi sektora przedsięwzięć społecznych [...].¹⁷

Żadna ze statystyk opisujących funkcjonowanie systemu funduszy pożyczkowych nie przedstawia informacji opisującej udział PES w ogólnej liczbie klientów funduszy. W oparciu o dane opisujące strukturę pożyczek wg sektora działania przedsiębiorcy można szacować, że liczba pożyczek udzielanych na przedsięwzięcia społeczne ma charakter śladowy.¹⁸

Natomiast T. Durczok¹⁹ szacuje, iż zapotrzebowanie na środki finansowe pozyskiwane przez PES na drodze stosowania instrumentów dłużnych powinno przekroczyć 32 mln zł (dolna granica), a w perspektywie 4-5 lat zapotrzebowanie na pożyczki w sferze ekonomii społecznej rzędu 200 mln zł wydaje się realne. Ponadto stwierdza, iż prawdopodobne jest, że „uruchomienie funduszu dla PES, czyli ułatwienie tym podmiotom dostępu do finansowania zwrotnego, spowoduje wzrost ilości NGO podejmujących działalność gospodarczą”²⁰.

2) wyniki przeprowadzonych w trakcie I etapu badań także potwierdzają zdiagnozowane na etapie składania aplikacji problemy PES:

- wiedza o instytucjach ekonomii społecznej wśród młodych jest znikoma (stąd nie traktują ich jako potencjalnego miejsca pracy, bo często nie wiedzą nawet o ich istnieniu),
- w przypadku PES nie sposób rozpocząć działalność bez dofinansowania, bowiem tworzą je osoby z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, a zyskać dofinansowanie jest niezwykle trudno,
- z drugiej strony nie sposób zderzyć ich z konkurencyjnym rynkiem bez przygotowania – zarówno psychologicznego (jako grupy osób wspólnie odpowiedzialne za siebie i przedsięwzięcie), jak i stricte biznesowego (m.in. biznesplan, marketing), a na tego rodzaju działania towarzyszące środki są bardzo ograniczone, zazwyczaj skanalizowane w projektach finansowanych ze środków UE lub Funduszu Pracy,

- większość podmiotów ekonomii społecznej biorących udział w badaniach posiada programy, strategie czy też plany marketingowe zakładające rozwój i nowe inwestycje czy też nowe produkty i usługi;

Główne przeszkody w rozwoju przedsiębiorstwa, jakie wskazywali respondenci, dotyczą braku środków finansowych czy też rozbudowanych i skomplikowanych przepisów, także ograniczenia w pozyskiwaniu kapitału,

- w związku z przeszkodami i ograniczeniami w realizacji zamierzeń respondenci dostrzegali najczęściej potrzebę doradztwa i wsparcia w zakresie finansów (50% respondentów), jest doradztwo z zakresu marketingu (30% podmiotów). Respondenci zidentyfikowali także problem w postaci braku dobrych specjalistów ds. sprzedaży. Mając dobre produkty, czy też oferując ciekawe usługi nie posiadali instrumentów dotarcia do klientów. Potrzebę doradztwa z zakresu zarządzania deklarowało 20% badanych podmiotów. Respondenci wskazali także potrzebę doradztwa w ramach planowania strategicznego,

---

¹⁷ I. Herbst, Analiza możliwości finansowania podmiotów ekonomii społecznej w Polsce, 2008, s. 29

¹⁸ I. Herbst, Analiza możliwości, op. cit., s. 19

¹⁹ T. Durczok, Oszacowanie zapotrzebowania na środki finansowe dla funduszu pożyczkowego dla PES, Raport, marzec 2012

²⁰ tamże, s. 3

- znamienym jest fakt, że znajomość źródeł finansowania, które można wykorzystać do pozyskania środków na rozwój lub inne cele związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa jest wśród badanych podmiotów niewielka; tylko nieliczni respondenci wymieniali potencjalne źródła finansowania, z jakich korzystali lub mogliby skorzystać; nieliczni respondenci wskazywali, że na rozwój działalności wykorzystują środki wypracowane z własnej działalności,

- w 2012 roku jedynie 30% badanych podmiotów pozyskało środki na rozwój swojej działalności ze źródeł zewnętrznych: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, PO FIO, Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji, Fundusz Pożyczkowy operator TISE,

Pozostałe 70% podmiotów nie wykorzystuje możliwości pozyskiwania środków finansowych. Wynika to najczęściej z braku dostatecznej wiedzy respondentów na ten temat oraz z braku doświadczeń w tym zakresie, przy czym zauważyć należy, że dostępność tych środków jest także ograniczona, choćby ze względu na konkursowy charakter czy bardzo skomplikowane procedury aplikacyjne (np. POKL).

- na pytanie o źródła finansowania, z jakich przedsiębiorstwo chciałoby skorzystać w przyszłości oraz skalę potrzeb finansowych na realizację nowych pomysłów i planów w wypowiedziach większości respondentów dostrzec można niespójność pomiędzy rozmiarem oczekiwań a umiejętnością i chęcią poszukiwania źródeł finansowego wsparcia własnych pomysłów, co jednoznacznie wskazuje na potrzebę udzielenia profesjonalnego wsparcia w tym zakresie.

Wyzwanie dla PES stanowi pozyskiwanie kapitału finansowego (środki finansowe), kapitału społecznego (sieci kontaktów) oraz kapitału ludzkiego (wiedza i umiejętności) na dalszy rozwój i rozszerzanie działalności zarówno pod względem merytorycznym, jak i pod względem zwiększania zatrudnienia i odpowiadania na potrzeby rynku zatrudnienia.²¹

W obszarze barier utrudniających wspieranie PES zarówno IOB (SCREP), jaki i OWIES podtrzymują, w oparciu własne doświadczenia aktualność problemów określonych we wniosku, a więc brak dostępu do kapitału na instrumenty wspierające PES, niedostateczną wiedzę personelu merytorycznego, tradycyjne podejście do problemu określania zdolności rynkowych firmy, brak danych dotyczących efektywności finansowej PES oraz brak rozwiązań i szkoleń wspierających rozwój PES z wykorzystaniem venture capital (VC-kapitał zwrotny).

W zakresie budowania społecznego rynku kapitałowego w Polsce nie funkcjonują odpowiedniki instytucji działających w Europie i świecie za wyjątkiem Towarzystwa Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, które jest zrzeszone w Europejskiej Federacji Banków Etycznych (FEBEA) oraz Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich, który oferuje pożyczki dla organizacji pozarządowych, najczęściej wykorzystywane jako „pożyczki pomostowe” w przypadku oczekiwania na finansowanie ze środków publicznych.

Brak innych instytucji wspierających rozwój PES w sposób inny niż w oparciu o fundusze publiczne oraz komercyjne, wskazuje na bardzo młody społeczny rynek kapitałowy w Polsce.²²

---

²¹ zob. E. Konczal, Źródła finansowania polskiego „Social Venture Capital”. Opracowanie własne na bazie materiałów źródłowych, Marzec 2013; opracowanie zlecone na potrzeby realizacji przedmiotowego projektu, załącznik nr 2 do Strategii wdrażania projektu innowacyjnego

²² tamże, s.7

Konsekwencje istnienia problemów z II obszaru problemowego to niewielka ilość PES-ów w woj. warmińsko-mazurskim, słaba kondycja istniejących PES, co przy braku rozwoju może doprowadzić do ich upadku, brak możliwości rozwoju PES (zarówno w zakresie kapitału ludzkiego, materialnego i finansowego, niewykorzystywanie możliwości powstawania/tworzenia nowych miejsc pracy w PES dostosowanych do potrzeb i możliwości osób stanowiących grupy wymagające szczególnego traktowania na rynku pracy.

Wobec powyższych argumentów istnieje konieczność stworzenia modelowych rozwiązań w zakresie wsparcia kapitałowego oraz instytucjonalnego podmiotów ekonomii społecznej, które w innych krajach stanowią istotny element rynku kapitałowego²³.

2. Cel wprowadzenia innowacji

W efekcie przeprowadzonych badań, analiz oraz spotkań eksperckich, w stosunku do złożonej aplikacji o dofinansowanie cel główny i cele szczegółowe projektu nie uległy zmianie. Doprecyzowany natomiast został rodzaj Venture Capital testowany w projekcie: realizator projektu oraz eksperci ustalili, iż najwłaściwszym typem tego narzędzia kapitałowego będzie jego odmiana w postaci **Social Venture Capital (SVC)**, który jest inwestowaniem „w przedsięwzięcia biznesowe uważane za społecznie i ekologicznie odpowiedzialne. Przedsięwzięcia takie otrzymują wsparcie finansowe, jak również wiedzę i narzędzia niezbędne do funkcjonowania na rynku.”²⁴

Trzy główne obszary inwestycyjne SVC to: 1) łagodzenie ludzkiego cierpienia, 2) praca i edukacja – w tym stymulowanie rozwoju i pomoc w ochronie egzystencji, usługi pośrednictwa pracy dla grup marginalizowanych oraz wspieranie regionów o słabym rozwoju, 3) tworzenie i gromadzenie środków trwałych niezbędnych do zachowania życia.²⁵

Stan docelowy po wprowadzeniu innowacji:

Po wdrożeniu innowacji nastąpi wzrost aktywności zawodowej 25 osób (13 kobiet i 12 mężczyzn) bezrobotnej młodzieży powyżej 15 r.ż. z terenu woj. warmińsko-mazurskiego poprzez funkcjonowanie SVC dla PES jako nowego i skutecznego narzędzia kapitałowego w aktywizacji zawodowej w latach 2012-15.

Po zakończeniu realizacji projektu Produkt Finalny będzie stanowił rekomendowany przez Wojewódzką Radę Zatrudnienia oraz Polski Związek Funduszy Pożyczkowych mechanizm wspierania rozwoju PES poprzez zastosowanie SVC z jednoczesnym wsparciem ich w zakresie kapitału ludzkiego. Mechanizm ten będzie się systematycznie przyczyniał do powstawania nowych PES oraz powstawania nowych miejsc pracy w istniejących i rozwijających się PES. Dopyływ nowej kadry – dobrze przygotowanych zawodowo młodych osób wyposażonych w kompetencje kluczowe będące przynajmniej na poziomie zadowalającym, przyczyni się do umocnienia PES i ich wzrostu

²³ Tylko w latach 2000 – 2010 w Wielkiej Brytanii ponad 200 mln funtów zostało przeznaczonych na finansowanie działań z obszaru inwestycji społecznych; podaje za: E. Konczal, Źródła finansowania, op.cit., s.5

²⁴ P. Łukasiak, Social Venture Capital, Prezentacja na II spotkanie robocze, Stare Jabłonki, październik 2012

²⁵ Raport z 2. badania projektowego, s. 25-26

ekonomicznego, uniezależniania się od środków publicznych przekazywanych np. na drodze konkursów. W zakresie źródeł finansowania PES szala przechylać się będzie z dotacji na działalność gospodarczą.

Finansowanie funkcjonowania Produktu Finalnego odbywać się będzie w oparciu o opracowaną i realizowaną Strategię fundraisingową. Ze względu na innowacyjny charakter przedsięwzięcia wydaje się, że w pierwszej kolejności, partnerami mogą być instytucje finansowe, dla których adaptacja rozwiązań tradycyjnych rynków kapitałowych do rynków społecznych, może być interesującym wyzwaniem oraz formą polityki zaangażowania społecznego firmy (Corporate Social Responsibility). W drugiej kolejności atrakcyjnym partnerem mogą być fundacje korporacyjne związane z instytucjami finansowymi, dla których ciekawą propozycją może być połączenie programów edukacji finansowej podmiotów ekonomii społecznej oraz beneficjentów tych podmiotów z finansowaniem organizacji, w których znajdują zatrudnienie, lub które będą współtworzyć. Trzecim obszarem, w którym można poszukiwać potencjalnych partnerów, są istniejące fundusze social venture capital i fundusze social investment, które są zainteresowane działaniami na terenie Europy, a w szczególności Europy Wschodniej.²⁶ Pozyskiwanie partnerów i sponsorów będzie się odbywać także na drodze mało dziś jeszcze znanych i popularnych w Polsce mechanizmów jak np. crowdfunding.

W ramach budowania CSR w firmach, do budowania kapitału SVC będą przystępować podmioty biznesu, zachęczone działaniami promocyjnymi realizowanymi jeszcze w trakcie testowania SVC.

Uruchomienie pierwszego w Polsce funduszu finansującego rozwój PES i wspierającego pozyskiwanie umiejętności niezbędnych do zapewnienia ich trwałości i zwiększania oddziaływania społecznego uruchomi niezbędny proces tworzenia sprzyjającego i zróżnicowanego rynku podmiotów zwiększających skuteczność i jakość działania wszystkich organizacji społecznych w Polsce.

W woj. warmińsko-mazurskim funkcjonować będzie pierwszy (i zapewne przez pewien czas jedyny)²⁷ podmiot oferujący wsparcie PES (docelowo także PES-om spoza woj. warmińsko-mazurskiego) poprzez instrument dłużny SVC – SCREP.

Kadra SCREP będzie biegle obsługiwała PES zamierzające skorzystać z Produktu finalnego dzięki przetestowanym i skorygowanym (jeśli zajdzie taka konieczność) procedurom realizacji produktów pośrednich: Wsparcie kapitałowe PES oraz Wsparcie kadrowe PES. Profesjonalnie przygotowana kadra posiadająca min. 2-letnie doświadczenie w obsłudze SVC będzie mogła stanowić kadre trenerską dla innych podmiotów pragnących zastosować wypracowane w projekcie rozwiązania.

Na stronie internetowej SCREP powstaną „przykłady dobrych praktyk” – przykłady rozwoju PES, które skorzystały ze wsparcia w postaci SVC.

---

²⁶ Zob. E. Konczal, Źródła finansowania, op. cit., s. 8-9

²⁷ Dla rozwiniętego rynku organizacji społecznych, jakim charakteryzuje się Wielka Brytania, potrzebne było 10 lat od momentu pojawienia się pierwszych instytucji typu „social venture capital”, do funkcjonowania spektrum organizacji specjalizujących się w finansowaniu podmiotów ekonomii społecznej (social enterprise), organizacji doradczych i zajmujących się zwiększaniem efektywności finansowej i oddziaływania społecznego, czy też rozmaitego rodzaju organizacji konsultingowych działających w temacie inwestycji społecznych.; podaję za E. Konczal, tamże., s.5

Wzrośnie świadomość osób młodych i innych bezrobotnych z woj. warmińsko-mazurskiego nie tylko w zakresie wiedzy czym są PES-y, ale także w obszarze postrzegania ich jako potencjalne miejsce pracy (przejściowe lub docelowe).

Pracownicy PUP -ów z woj. warmińsko-mazurskiego będą kierowali młode osoby bezrobotne na staże/wizyty w PES -ach.

Wskaźniki celów

Cel główny projektu

Wzrost aktywności zawodowej 25 osób (13 kobiet i 12 mężczyzn) bezrobotnej młodzieży powyżej 15 r.ż. z terenu woj. warmińsko-mazurskiego poprzez funkcjonowanie SVC dla PES jako nowego i skutecznego narzędzia kapitałowego w aktywizacji zawodowej w latach 2012-15

wskaźniki	wartości docelowe wskaźników	źródło weryfikacji
liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w projekcie (ukończyły III etap szkoleń – przygotowanie do pracy w PES)	25	- 25 świadectw/certyfikatów ukończenia III etapu szkoleń - pomiar: 1 x po zakończeniu szkoleń w III etapie
liczba osób uczestniczących w testowaniu, która potwierdziła wzrost aktywności zawodowej dzięki SVC	25	- ankiety samooceny - pomiar: 1x pod koniec uczestnictwa w projekcie
liczba osób, które zostały zatrudnione w PES korzystających z SVC	10	- liczba umów o pracę w PES - pomiar jednokrotny – I kwartał 2014
liczba PES, które skorzystają z SVC w fazie testowania	3	-liczba umów podpisanych z PES na finansowanie SVC - pomiar jednokrotny, listopad 2013 - monitoring PES – 17 raportów
liczba powstałych Podręczników metodycznych	1	- Podręcznik metodyczny składający się z filmu, podręcznika procedur (opis postępowania przy udzielaniu wsparcia PES z uwzględnieniem zasad oceny, monitoringu i wsparcia w trakcie funkcjonowania PES oraz opisu i procedur dot. wsparcia kadrowego PES) - pomiar jednokrotny, maj 2015

Cel szczegółowy 1

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 25 osób (13 kobiet i 12 mężczyzn) – bezrobotnej młodzieży pow. 15 r.ż. z terenu woj. warmińsko-mazurskiego poprzez funkcjonowanie SVC dla PES jako nowego i skutecznego narzędzia kapitałowego w aktywizacji zawodowej w latach 2012-15

liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w szkoleniach przygotowujących do założenia PES	25	- karty kwalifikacji do szkoleń - listy obecności ze szkoleń - ilość certyfikatów ukończenia szkoleń - pomiar: czerwiec-październik 2013
liczba osób, które weszły do grup PES wspartych SVC	25	-lista uczestników grup biznesowych tworzących PES lub grup zorganizowanych w ramach istniejących PES - pomiar: listopad 2013
liczba osób, która potwierdziła wzrost	25	- ankieta samooceny

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wiedzy na temat ES		- pomiar: jednokrotny – maj 2015
liczba osób młodych zaangażowanych w PES korzystających z SVC, którzy potwierdzili wzrost kompetencji kluczowych	25	- ankieta samooceny - pomiar: jednokrotny pod koniec uczestnictwa w projekcie
liczba osób młodych zaangażowane w PES korzystających z SVC, które uzyskają min. 3-m-czne doświadczenie zawodowe	10	- liczba zaświadczeń/opinii/certyfikatów/ umów o pracę - pomiar: jednokrotny pod koniec uczestnictwa w projekcie
liczba nowych miejsc pracy dla młodzieży pow. 15 r.ż.	10	- oświadczenia pracodawców/ przedsiębiorców - pomiar jednokrotny – maj 2015

Cel szczegółowy 2

Zwiększenie skuteczności usług instytucji otoczenia biznesu i ośrodków wspierania inicjatyw ekonomii społecznej poprzez wdrożenie modelu aktywizacji zawodowej młodzieży pow. 15 r.ż. z terenu woj. warmińsko-mazurskiego w formie SVC dla PES jako nowego i skutecznego narzędzia kapitałowego w aktywizacji zawodowej w latach 2012-15

liczba sprawdzonych procedur funkcjonowania w praktyce SVC dla PES	1	- raport z monitoringu jak sprawdza się SVC w PES - pomiar comiesięczny – 17 raportów
liczba PES objętych wsparciem instrumentem SVC	3	- liczba umów o wsparcie z PES - pomiar jednokrotny listopad 2013
liczba osób - personelu merytorycznego IOB i OWIES, u których nastąpił wzrost wiedzy w zakresie instrumentów finansowych wspierających PES w formie SVC	6	- ankiety samooceny - pomiar jednokrotny, I połowa 2014 r.
liczba podmiotów, dzięki którym wzrosła dostępność kapitału na instrumenty finansowe wspierające PES poprzez darowizny/dotacje kapitałowe	2	- umowy darowizny/dotacji - pomiar jednokrotny, maj 2015
liczba instytucji/organizacji, która nabeździe wiedzę i umiejętności obsługi PES z zastosowaniem SVC	2	- umowy o uczestnictwo w przygotowaniu do wdrożenia - testy wiedzy pracowników tych instytucji/organizacji - pomiar jednokrotny, maj 2015

3. Opis innowacji, w tym produktu finalnego

Wymiary innowacyjności

Innowacyjność proponowanego w projekcie rozwiązania polega na wypracowaniu, przetestowaniu i wdrożeniu nowej formy wsparcia bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo osób młodych >15 r.ż. polegającej na: zespołowym podejściu do wsparcia PES utworzonych przez osoby młode lub w których

zatrudniono osoby młode, partycypacyjnym charakterze udziału wszystkich aktorów przedsięwzięcia: odbiorców i użytkowników, ścisłej współpracy z doradcą biznesowym, stałym wsparciu odbiorcy projektu przed i po utworzeniu PES, monitoringu działalności przez doradcę biznesowego oraz stałym wsparciu psychologa i doradcy zawodowego.

Innowacyjność proponowanego rozwiązania to w głównej mierze **innowacyjność formy wsparcia** – to nowe metody aktywności zawodowej osób młodych z wykorzystaniem SVC. Zastosowanie nowego modelu zatrudnienia pozwoli na wsparcie finansowe takich grup odbiorców, które nie mogą skorzystać z dostępnych inwestycyjnych instrumentów finansowych. Dodatkowym atutem będzie monitoring działalności – działanie dotychczas niezrealizowane w warunkach polskich. Efektywność wsparcia będzie mierzona okresem zwrotu SVC oraz poziomem rozwoju i konkurencyjności PES, a tym samym długością zatrudnienia osoby młodej.

Dotąd nigdzie w Polsce nie zastosowano SVC w odniesieniu do PES, a połączenie tego z aktywizacją zawodową bezrobotnej młodzieży jest absolutną innowacją.

Nowatorskie jest podejście do odpowiadania na potrzeby bezrobotnych osób młodych, dla których oferta szkoleń do nich skierowana bazuje na:

- 1) wzmacnianiu ich mocnych stron, co wpłynie rozwijająco i jest wyjątkowo efektywne,
- 2) praktycznym doświadczeniem zdobywanym w przyjaznym środowisku ES odpowiadającym na potrzeby PES, gdzie wsparcie polega na przygotowaniu szkoleniowym i szkoleniu w miejscu pracy,
- 3) przeprowadzeniu działań w sekwencji realizacji strategii: fundraising-marketing-sprzedaż.

Ponadto SVC stanie się skutecznym narzędziem dla IOB i OWIES w obszarze wspierania PES.

Innowacyjność przejawia się także w obszarze grupy docelowej: ani młode osoby bezrobotne >15 r.ż. ani PES nie były dotąd wspierane poprzez zastosowanie SVC, użytkownicy: IOB i OWIES nie stosowały SVC w swojej praktyce działalności.

Innowacja zawiera w sobie odpowiedź na różne potrzeby: młodych osób bezrobotnych – nie istnieje obecnie kompleksowy instrument wspierania ich wejścia na rynek pracy oraz monitorowania zatrudnienia z wsparciem psychologicznym i doradztwem zawodowym, nie ma również kompleksowej oferty spełniającej zapotrzebowanie PES na dostęp do środków finansowych wraz z doradztwem i asystą. Nie ma też połączenia tych dwóch instrumentów zwłaszcza w trakcie trwania działalności PES.

Grupy docelowe

W stosunku do złożonego projektu zdefiniowano pojęcie PES²⁸, co w efekcie oznacza, iż wskazane we wniosku PES nie stanowią grupy użytkowników, a odbiorców. Dla przejrzystości opisu wskazane we wniosku PES określone jako użytkownicy na użytek Strategii i realizacji projektu nazywamy „operatorami” chociaż de facto, z prawnego punktu widzenia mogą one także być PES (np. stowarzyszenie prowadzące działalność gospodarczą – jak SCREP).

W związku z powyższym wyjaśnieniem poniżej w tabelach usystematyzowano grupy docelowe projektu.

---

²⁸ Patrz słownik pojęć i skrótów

Odbiorcami innowacji będą:

Etap	osoby pow. 15 r. ż.	PES
testowanie	25 osób pow. 15 r.ż. (13k i 12m) pozostający ponad 2 lata poza systemem edukacji lub rynkiem pracy z terenu woj. WM	3 PES-y z woj. WM, założone przez 25 młodych osób lub istniejące PES-y rozwinięte o działania na rzecz grupy młodych ludzi
upowszechnianie i włączanie	5 grup po 5 osób młodych – wizyty studyjne w PES	10 PES-ów z woj. WM zaproszonych do zapoznania się z efektami wdrożenia SVC w PES
docelowo	młodzi bezrobotni z woj. WM i spoza niego	PES-y z Polski

Użytkownikami innowacji – w wymiarze użytkowników 1. Produktu pośredniego Wsparcie Kapitałowe PES będą:

testowanie	1 IOB (SCREP) – operator funduszu, 1 OWIES – Nidzicka Fundacja Rozwoju Nida – partner ds. rekrutacji PES
upowszechnianie i włączanie	3 OWES z woj. WM – informacja o tym, że fundusz istnieje (otrzymają Opis produktu finalnego oraz Podręcznik procedur udzielania wsparcia SVC) 2 operatorów w Polsce, którzy przejdą warsztaty, otrzymają know-how (przeszkolenie ok. 16 osób do udzielania wsparcia PES w postaci SVC)
docelowo	W wymiarze docelowym z nowego narzędzia pracy będzie mogła korzystać każda IOB zajmująca się wsparciem finansowym PES; ok. 20 OWIES i IOB z Polski otrzyma (otrzymają Opis produktu finalnego oraz Podręcznik procedur udzielania wsparcia SVC)

Użytkownikami innowacji – w wymiarze użytkowników 2. Produktu pośredniego Wsparcie Kadrowe PES będą:

testowanie	1 IOB (SCREP), 1 OWIES
upowszechnianie i włączanie	PUP-y, OPS-y z woj. WM produkt otrzymają wszystkie IOB zainteresowane wsparciem PES z woj. WM oraz OWIES, które będą wykorzystywały model jako element przygotowania osób młodych do prowadzenia PES 2 operatorów w Polsce, którzy przejdą warsztaty, otrzymają know-how (przeszkolenie ok. 16 osób do udzielania wsparcia PES w postaci SVC)
docelowo	W wymiarze docelowym z nowego narzędzia pracy będzie mógł korzystać każdy PUP, OPS zajmujący się wsparciem osób

	pozostających poza rynkiem pracy; min. 16 WUP, 100 PUP i OPS z Polski otrzyma (otrzymają Opis produktu finalnego oraz Podręcznik procedur udzielania wsparcia SVC w wersji elektronicznej)
--	--

Dotychczasowe rozwiązania w zakresie wprowadzania młodych osób na rynek pracy mogły przyjmować podobny tryb operacyjny: spotkanie z doradcą zawodowym i określenie profilu zawodowego – zorganizowanie/opłacenie szkolenia – staż lub dotacja na założenie działalności gospodarczej. Niestety niezwykle rzadko przybierała tak pełny cykl i jeszcze rzadziej doprowadzała do realnego zatrudnienia/samozatrudnienia. Zaproponowany w ramach innowacji proces towarzyszenia młodemu człowiekowi nie tylko pomoże mu przejść przez cały cykl edukacyjny, ale także w praktyczny sposób przygotowuje do pracy na stanowisku/w zawodzie optymalnym i dla zatrudnionego i zatrudniającego. Jest procesem skuteczniejszym i bardziej efektywnym od dotąd stosowanych rozwiązań.

Koszty zaniechania wdrożenia innowacji w odniesieniu do osób młodych można skalkulować przyjmując, że kwoty przeznaczone na zasiłki celowe, jednorazowe, okresowe i stałe, przewyższają nawet kwotę 600,00 złotych m-c/1 os. oraz wartość obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego, płaconego przez OPS lub PUP obecnie w kwocie 56,12 zł/m-c. Tylko te dwie składowe wyliczone w okresie 5 lat stanowią kwotę ok. 40 000,00 zł/1 os. Z pewnością uwzględnić także trzeba w kosztach zaniechania wszystkie składowe wynikające z bezrobocia i niezaradności w sytuacji, gdy osoba ma dzieci, pojawią się problemy zdrowotne, mieszkaniowe czy konflikt z prawem. Wówczas uwzględnić należy wsparcie w postaci dożywiania, udział w darmowym wypoczynku, wyprawki szkolne, zasiłki rodzinne, pomoc rzeczową, dodatki mieszkaniowe itp. W skrajnych przypadkach można dodać do powyższego zestawienia także finansowanie pomocy instytucjonalnej w postaci: noclegowni, schronisk dla bezdomnych, izby wytrzeźwień, stołówki, a w kontekście konfliktów z prawem - koszty utrzymania osadzonych i ich rodzin. Nie należy zapominać również o kosztach społecznych: degradacji społecznej, nasileniu patologii czy wzroście uzależnień oraz tzw. „dziedziczeniu biedy”.²⁹ Dodatkowym aspektem zaniechania będzie emigracja za pracą.

W przypadku PES trudno oszacować koszty zaniechania ze względu na trudność przyjęcia założeń początkowych. Jeśli bazować na obecnej sytuacji PES w woj. warmińsko-mazurskim, to należy zauważyć, że zaledwie 50% obecnie zarejestrowanych PES prowadzi działalność gospodarczą, z czego zaledwie kilka może mówić o w miarę dobrej kondycji przedsiębiorstwa. Pozostawienie tego stanu bez interwencji zewnętrznej w postaci wdrożenia innowacji może spowodować upadek słabych PES i blokadę rozwoju pozostałych - oferta pożyczkowa zmuszająca do comiesięcznej spłaty, nie przystosowana do PES – grozi ich bankructwem. Całość zaś grozi zmniejszeniem obrotów rynku.

Warunki, jakie muszą być spełnione, by innowacja działała

²⁹ Podaję za: Model Szkoła Drugiej Szansy, Gdańsk, 2012, www.gdansk.caritas.pl

Social Venture Capital jako instrument wzmacniający PES -y w dwóch obszarach: kapitału i kadr może być z powodzeniem stosowany także w odniesieniu do innych niż PES -y podmiotów gospodarczych (szczególnie takich, które łączą cele biznesowe i społeczne) oraz w odniesieniu do innych niż osoby młode osób bezrobotnych lub pozostających poza rynkiem pracy. Nie jest również ograniczony terytorialnie.

Ze względu na specyfikę SVC i PES -ów nie należy zakładać, iż wypracowany w projekcie Produkt finalny będzie w krótkim czasie wielokrotnie multiplikowany. Na etapie realizacji projektu założono przygotowanie 2 podmiotów do wdrożenia Produktu Finalnego (po 1 na Polskę środkową i Polskę południową).

W sytuacji wdrażania należy spełnić następujące warunki:

- 1) instytucja/organizacja wdrażająca – operator SVC musi posiadać przynajmniej 3 letnie doświadczenie w zarządzaniu zwrótnymi instrumentami finansowymi (po krótkim wprowadzeniu/przeszkoleniu doświadczona organizacja z łatwością wdroży zasady specyficzne dla SVC). Ponadto powinna dysponować odpowiednimi kapitałami:
  - ✓ kapitał ludzki w postaci dobrze przygotowanych, doświadczonych pracowników z praktycznymi umiejętnościami obsługi zwrótnych instrumentów finansowych, chętnych do rozwoju i nauki w zakresie nowych instrumentów: którzy po krótkim przeszkoleniu lub samodoszkoleniu w oparciu o dokumenty i Podręcznik procedur udzielania wsparcia SVC będą gotowi obsługiwać PES wykorzystując SVC,
  - ✓ kapitał społeczny polegający na dobrych relacjach, wiarygodności, co ma ogromne znaczenie zarówno w kontaktach z PES -ami – potencjalnymi klientami, jak i instytucjami/organizacjami/przedsiębiorcami – potencjalnymi donatorami środków stanowiących kapitał SVC,
  - ✓ kapitał materialowy, rzeczowy – zaplecze lokalowe, sprzętowe (minimum 1 biuro do obsługi klientów, sprzęt biurowy – min. 2 w pełni wyposażone stanowiska biurowe),
  - ✓ dostęp do źródeł finansowania – musi pozyskać kapitał min. 300 tys. zł na udzielane wsparcie w postaci SVC (lub pomysł na rzeczywiste pozyskiwanie środków, otwartość na innowacyjne metody zdobywania środków- trzeba poszukiwać darczyńców);
- 2) warunkiem koniecznym wdrożenia jest także istnienie minimalnej liczby PES (nie mniej niż 10) zainteresowanych rozwojem, gotowych i zdolnych do podejmowania ryzyka inwestycyjnego;
- 3) w odniesieniu do młodzieży przygotowywanej do prowadzenia/zatrudnienia w PES należy zapewnić:
  - ✓ skuteczną rekrutację, która z założenia powinna wyłonić osoby wykazujące się choćby minimalnym poziomem motywacji (parametry intelektualne, wykształcenie nie są ważne ponieważ w ramach wsparcia przewidziane jest prowadzenie psychoedukacji, która odpowiednio prowadzona potrafi wyluskać z każdej osoby jej mocne strony i na tym bazować, z jednoczesną diagnozą i wzmacnianiem słabych stron),
  - ✓ wysoki poziom badania deficytów – zadbać o trafność diagnoz (dobrze wykonana diagnoza stanowi punkt wyjścia do podjęcia działań szkoleniowo-edukacyjnych, wzmacniających, rozwijających nie tylko w obszarze stricte zawodowym, ale szczególnie w obszarze

kompetencji kluczowych (tu: głównie kompetencje społeczne i obywatelskie oraz inicjatywność i przedsiębiorczość),

- ✓ dobrą kadrę trenerską – doświadczonych doradców i psychologa, najlepiej z kilkuletnią praktyką w pracy z młodzieżą borykającą się z trudnościami, z wysokim poziomem empatii, umiejętnością budowania relacji zaufania pomiędzy klientem i trenerem, elastycznie podchodzącej do czasu pracy, otwartych na kreatywne, innowacyjne pomysły młodzieży w obszarze przyszłego zatrudnienia.

W ocenie Realizatora i ekspertów spełnienie powyższych warunków nie przekracza możliwości obecnie istniejących instytucji i organizacji, wymaga pewnego przygotowania zasobów, co szacuje się na max. 2-3 m-ce od dnia podjęcia decyzji o wdrożeniu innowacji.

Możliwe **efekty zastosowania innowacji** to zwiększenie dostępu PES do narzędzi bezpośrednio wpływających na ich rozwój poprzez dostarczenie kapitału i kadr z jednoczesnym wsparciem/asystenturą merytoryczną i biznesową. W konsekwencji zaś może się przełożyć na wzmocnienie istniejących PES (pozytywna zmiana jakościowa), powstawanie nowych PES, wzrost/ożywienie gospodarcze rejonów objętych SVC, tworzenie/powstawanie nowych miejsc pracy dla młodych osób pow. 15 r.ż. pozostających poza systemem edukacji i rynkiem pracy, nowe innowacyjne formy działania PES wniesione przez kreatywne pomysły młodych, bazujące np. na ich zainteresowaniach (a więc gwarantujące ich zaangażowanie!), przygotowywanie kadr PES zgodnie z ich zapotrzebowaniem, wzrost profesjonalizmu – poprzez realizację nowych form - instytucji prowadzących instrumenty finansowe, rozwój współpracy biznesu z ES, wzrost wiedzy o PES wśród osób bezrobotnych, instytucji zajmujących się osobami bezrobotnymi (PUP-y, agencje zatrudnienia, NGO'sy), przedsiębiorców. Warto podkreślić także rozwój współpracy między biznesem i PES. Ponadto podkreślić należy pionierskość innowacji w skali kraju, po wdrożeniu innowacji (już na etapie testowania) woj. warmińsko-mazurskie będzie pierwszym (i jedynym!) województwem w Polsce stosującym SVC w rozwoju PES oraz aktywizowaniu zawodowym młodych osób pow. 15 r.ż.

Elementy innowacji

Podstawowym elementem innowacji wypracowanej w I etapie realizacji projektu jest Produkt finalny ***Social Venture Capital dla podmiotów ekonomii społecznej***, który składa się z 2 produktów pośrednich:

- 1) Wsparcie Kapitałowe PES,
- 2) Wsparcie Kadrowe PES.

**SOCIAL
VENTURE
CAPITAL**

W swojej strukturze Produkt Finalny zapewnił będzie wsparcie z zakresu możliwości pozyskania kapitału na rozwój istniejących PES-ów jak i nowo powstałych. PES-y nierozłącznie wraz z kapitałem uzyskują wsparcie doradcze z zakresu doradztwa biznesowego, natomiast osoby młode otrzymują wsparcie od strony umiejętności społecznych, zawodowych i wzmocnienia ich mocnych stron a także umiejętności pracowniczych.

Biorąc pod uwagę powyższe Fundusz SVC będzie kompleksowym produktem wspierającym rozwój ekonomii społecznej. Zapewnił będzie skuteczne funkcjonowanie przedsiębiorstw społecznych poprzez dostęp do finansowania oraz do profesjonalnego doradztwa.

Dodatkowym elementem innowacji będzie opracowana **Strategia fundraisingowa SVC**, dzięki realizacji której możliwe będzie pozyskiwanie kapitału przeznaczonego na SVC dla PES. Punktem wyjścia dla jej opracowania stanowi opracowanie „Źródła finansowania polskiego Social Venture Capital” załączone do Strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego (opracowanie stanowi - załącznik nr 2).

Produkt pośredni 1: *Wsparcie kapitałowe PES* oferuje PES oraz osobom zamierzającym utworzyć PES i w związku z tym utworzyć min. 1 miejsce pracy dla osób pow. 15 r.ż. pozostających poza rynkiem pracy, wsparcie kapitałowe w dwóch formach:

- wsparcie kapitałowe z odroczoną spłatą (SVC-OS) wraz z opieką doradczą na każdym etapie³⁰
- wsparcie kapitałowe z powołaniem spółki (SVC-S)³¹.

Proces wsparcia kapitałowego realizowany jest etapowo:

- 1) Ocena pomysłu biznesowego (Etap I wstępna rekrutacja) - wstępna ocena powodzenia rynkowego pomysłu biznesowego w warunkach realizacji przez pomysłodawców w formule PES

³⁰ tę opcję (w dwóch wariantach) wskazało łącznie 65% (13 z 20) PES biorących udział w badaniu przeprowadzonym w I etapie realizacji projektu

³¹ tę opcję jako atrakcyjną wskazało 20 % respondentów wyżej wspomnianego badania

- 2) Doradztwo inwestycyjne (Etap II Przygotowanie do wsparcia) - przygotowanie pomysłu biznesowego do wdrożenia we współpracy Wnioskodawcy i doradcy SVC
- 3) Wdrożenie inwestycji - Etap III - celowe wsparcie kapitałowe PES z otwartą ofertą doradztwa –asysty na etapie realizacji pomysłu biznesowego
- 4) Wyjście z inwestycji – Etap IV - wycofanie kapitału na zasadzie wykupu udziałów (SVC - S) lub zwrotu kapitału (SVC-OS).

Wstępna ocena pomysłu biznesowego umożliwi wybór pomysłów biznesowych możliwych do wdrożenia w formule PES oraz wybór jednej z dwóch form wsparcia kapitałowego - optymalnej dla powodzenia wdrożenia. Doradztwo specjalistyczne oferowane na kolejnych etapach wsparcia ukierunkowane jest na projekty biznesowe spełniające kryteria formalne wsparcia kapitałowego oraz zweryfikowane pod względem realności rynkowej. Poziom specjalizacji doradztwa odpowiada etapowi realizacji procesu wsparcia i przyjmuje formę doradztwa ogólnego (1 etap), doradztwa inwestycyjnego (2 etap) i doradztwa-asysty (3 etap). W wyniku realizacji procesu wsparcia po wyjściu SVC z inwestycji na rynku funkcjonuje stabilny PES.

Procedury i wzory dokumentów dotyczące 1 produktu pośredniego zawarte są w załączniku nr 3 „Podręcznik procedur udzielania wsparcia SVC” do Strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego.

Produkt pośredni 2: *Wsparcie kadrowe PES* jest działaniem wzmacniającym potencjał PES w zakresie kapitału ludzkiego: Młodzi ludzie pow. 15 roku życia pozostający poza systemem edukacji i/lub rynkiem pracy poprzez uczestnictwo w szkoleniach zostaną przygotowani i zmotywowani do pracy, poznają specyfikę działania PES oraz przejdą krótkie przygotowanie zawodowe do pracy na konkretnym stanowisku.

W realizacji tego produktu wydzielone będą 3 komplementarne etapy:

- przygotowanie ogólne - przekazanie wiedzy w zakresie ekonomii społecznej, uwarunkowań prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, w regionie, zapoznanie i nauka w obszarze uniwersalnych umiejętności komunikacji społecznej
- szkolenia specjalistyczne - przekazanie wiedzy i nauka zachowań na otwartym rynku pracy, wyposażenie młodej kadry PES w praktyczne umiejętności niezbędne w działalności biznesowej
- umiejętności praktyczne - związane ze stanowiskiem, konkretna praca młodzieżowej kadry w PES na konkretnym stanowisku pracy.

Wszystkie elementy stanowią spójną sekwencję przygotowania wysoko wykwalifikowanej i konkurencyjnej kadry PES złożonej z młodych bezrobotnych osób poszukujących zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

Ten produkt jest jednocześnie inwestycją w budowanie społecznego kapitału PES ponieważ na etapie Wstępnej Rekrutacji zostanie nawiązana współpraca z partnerami społecznymi, administracyjnymi i gospodarczymi PES, którzy mogą stanowić ważną rolę w budowaniu lokalnych partnerstw na rzecz ekonomii społecznej. Połączenie potencjału kadrowego z pomysłami i wizją wdrażania nowych rozwiązań biznesowych - ze wsparciem finansowym w formie SVC tworzy spójną ofertę wsparcia PES.

Głównym celem ES jest wzmocnienie kapitału ludzkiego - w tym zakresie proponowana innowacja stanowi dobrze przygotowaną, kompleksową i atrakcyjną ofertę, która nie kończy się na szkoleniu, ale prowadzi dalej - przez pomysł, środki finansowe do zatrudnienia.

Procedury i wzory dokumentów dotyczące 2 produktu pośredniego stanowią załączniki do Produktu 2 Wsparcie kadrowe PES i są numerowane wg reguły PP2/ numer załącznika.

Siłą produktu finalnego jest jego kompleksowość – kompatybilność obu produktów pośrednich co daje większą skuteczność każdego z produktów.

Opracowana i zastosowana w praktyce Strategia fundraisingowa stanowić będzie niezwykle cenne źródło informacji o realnych możliwościach i skali pozyskiwania środków na SVC dla PES w Polsce i poza nią.

4. Plan działań

Rozpoczęcie testowania Produktu finalnego zaplanowano na maj 2013 r., a zakończenie na kwiecień 2015 r. (24 m-ce).

Dobór grup odbiorców i użytkowników biorących udział w testowaniu (maj-czerwiec 2013r)

Odbiorcy

Osoby bezrobotne w wieku pow. 15 r.ż. (13k i 12m) – pozostające poza systemem edukacji i rynkiem pracy – min. 2 lata, mieszkańcy woj. warmińsko-mazurskiego – nabór prowadzony będzie w oparciu o 2 ścieżki:

- 1) współpraca z PUP, OPS, OWIES – na mocy podpisanych porozumień z tego typu instytucjami do SCREP kierowane będą młode osoby spełniające określone na wstępie warunki;
- 2) działalność „stoisk informacyjno-rekrutacyjnych” podczas eventów organizowanych w okresie maj-czerwiec 2013 na terenie woj. warmińsko-mazurskiego: osoby prowadzące stoiska (doradcy zawodowi, pracownicy SCREP) będą udzielały informacji osobom młodym i zachęcały do zgłoszenia się do SCREP.

Spośród wszystkich osób, które się zgłoszą do SCREP wyłoniona zostanie grupa 50 osób – w oparciu o spotkania indywidualne - rozmowy rekrutacyjnej prowadzone przez zespół składający się z psychologa, doradcy zawodowego i doradcy biznesowego. Zespół oceniać będzie postawę, gotowość do uczestniczenia w projekcie i wejścia na rynek pracy oraz predyspozycje kandydatów wg wystandaryzowanych formularzy, które zostaną wprowadzone w momencie wyboru personelu do przeprowadzenia tego zadania. Wyłonione w ten sposób osoby młode powyżej 15 r. ż. w okresie lipiec-październik 2013 przejdą szkolenia przygotowujące do zatrudnienia/założenia PES:

- 1) Szkolenia ogólne w wymiarze 50 h, zawierających takie obszary tematyczne jak:

- a. Ekonomia społeczna (10h),
  - b. Uwarunkowania biznesowe (20h),
  - c. Umiejętności społeczne i predyspozycje (20h); oraz
- 2) Szkolenia specjalistyczne (30h) - wiedza i umiejętności biznesowe uniwersalne.
  - 3) Szkolenia praktyczne (16h) - wiedza i umiejętności praktyczne w miejscu pracy w PES.

Po odbyciu szkoleń nastąpi moment zatrudniania w PES (listopad 2013). Po zatrudnieniu w PES osoby młode będą mogły korzystać ze wsparcia w postaci doradztwa psychologicznego i zawodowego dla młodych osób pracujących w PES.

Podmioty ekonomii społecznej – w testowaniu zaplanowano uczestnictwo 3 PES (co stanowi ok. 10 % wszystkich działających PES³²). Liczebność grupy wynika z faktu, że PES w woj. warmińsko-mazurskim w ogóle jest niewielka, a ich kondycja w obszarze działalności gospodarczej jest niska, nie mają doświadczenia w korzystaniu z instrumentów finansowych, są to w większości firmy niedojrzałe społecznie, okres ich funkcjonowania jest krótki, stąd przewidujemy, że ich gotowość do udziału w testowaniu jest niewielka.

Nabór PES rozpocznie się poprzez utworzenie/zaktualizowanie bazy danych teleadresowych istniejących PES i skierowanie do nich informacji o naborze do testowania produktu (pismo wysłane pocztą tradycyjną i elektroniczną). Jeśli ta droga kierowania zaproszenia będzie nieskuteczna to zorganizowane zostanie spotkanie informacyjne dla PES lub na podstawie współpracy z OWIES wytypowane zostaną PES, w których przedstawiciele SCREP złożą wizyty, by w kontakcie osobistym przedstawić zalety/korzyści uczestnictwa w testowaniu. Testowanie Produktu finalnego z udziałem PES zaplanowano na okres od maja 2013 r. do kwietnia 2015 r.

PES -y, które odpowiedzą na zaproszenie przystąpią do I etapu – Ocena pomysłu biznesowego - składającego się z:

- ✓ zgłoszenia pomysłu (nastąpi wypełnienie formularza zgłoszeniowego SVC),
- ✓ spotkania z doradcą SVC: doprecyzowanie pomysłu, przygotowanie wstępnego wniosku, wybór opcji wsparcia SVC (deklaracja o zachowaniu poufności, wstępny wniosek o wsparcie kapitałowe SVC, Podręcznik procedur SVC, formularz usługi doradczej SVC),
- ✓ opracowania rekomendacji przez doradcę SVC (formularz rekomendacji),
- ✓ przygotowania przy wsparciu doradcy SVC prezentacji osobistej pomysłu biznesowego,
- ✓ wstępnej oceny przedsięwzięcia przez Komitet Inwestycyjny - prezentacja osobista pomysłu przy wsparciu doradcy SVC (decyzja KI),
- ✓ podpisania umowy na doradztwo inwestycyjne (wzór umowy na świadczenie usługi doradztwa inwestycyjnego).

Po podpisaniu umów nastąpi realizacja II etapu – Doradztwo inwestycyjne – możliwe do zrealizowania w dwóch wariantach:

- 1) SVC FORMA 1: Wejście kapitałowe z powołaniem spółki

---

³² PES w rozumieniu niniejszego projektu oznacza podmioty ekonomii społecznej prowadzące działalność gospodarczą - nie NGO

- a. opracowanie wniosku o wsparcie kapitałowe SVC poziom II (wniosek SVC poziom II, formularz usługi doradczej SVC),
  - b. ustalenie potrzeb kadrowych PES na potrzeby konkretnych przedsięwzięć PES (formularz opisu stanowiska pracy (PP1/9)),
  - c. opracowanie i uzgodnienie Listu intencyjnego określającego wstępne warunki do umowy spółki (list intencyjny),
  - d. przygotowanie przy wsparciu doradcy SVC prezentacji osobistej,
  - e. rekomendacja analityka (formularz rekomendacji, arkusze oceny),
  - f. ocena przedsięwzięcia - ocena wniosku o wsparcie kapitałowe SVC poziom II przez Komitet Inwestycyjny - prezentacja wniosku przez doradcę SVC, wnioskodawcę i analityka,
  - g. decyzja Komitetu Inwestycyjnego (decyzja KI),
  - h. założenia spółki z o.o. i objęcie udziałów przez SVC – S/ podpisanie umowy o wsparcie.
- 2) SVC FORMA 2: Wsparcie kapitałowe z odroczoną spłatą (odsetki)
- a. opracowanie wniosku o wsparcie kapitałowe SVC poziom II (wniosek SVC poziom II, formularz usługi doradczej SVC),
  - b. ustalenie potrzeb kadrowych PES na potrzeby konkretnych przedsięwzięć PES (formularz opisu stanowiska pracy (PP1/9)),
  - c. przygotowanie przy wsparciu doradcy SVC prezentacji osobistej,
  - d. rekomendacja analityka (formularz rekomendacji, arkusze oceny),
  - e. ocena przedsięwzięcia - ocena wniosku o wsparcie kapitałowe SVC poziom II przez Komitet Inwestycyjny - prezentacja wniosku przez doradcę SVC, wnioskodawcę i analityka,
  - f. decyzja Komitetu Inwestycyjnego (decyzja KI),
  - g. podpisanie umowy o wsparcie, wypłata wsparcia kapitałowego SVC - OS.

Niezależnie od realizowanej ścieżki w II etapie, po podpisaniu umów nastąpi III etap – Wdrożenie inwestycji – prowadzone z jednoczesnym doradztwem – asystą i monitoringiem wykorzystania wsparcia kapitałowego i kadrowego:

- ✓ zatrudnienie osób młodych w PES (listopad 2013)
- ✓ doradztwo – asysta dla PES (od listopada 2013 do kwietnia 2015)

Etap IV: wyjście z inwestycji.

Użytkownikiem w etapie testowania będzie 1 IOB = SCREP oraz 1 OWIES – jako partner współpracujący już na etapie opracowywania Produktu Finalnego (przedstawiciel włączony do grupy ekspertów) oraz w obszarze rekrutacji młodych osób oraz PES uczestniczących w testowaniu.

W czasie testowania Produktu finalnego opracowana zostanie Strategia fundraisingowa dla pozyskania dodatkowego kapitału przeznaczonego na wsparcie PES poprzez SVC (opracowanie: maj-czerwiec 2013), testowanie – rzeczywiste pozyskiwanie kapitału: lipiec 2013 – maj 2015). Po przetestowaniu strategia fundraisingowa zostanie uzupełniona o rekomendacje wynikające z jej przetestowania).

Podczas testowania Produktu finalnego realizowana będzie także ewaluacja wewnętrzna i zewnętrzna (opisane szczegółowo w pkt. 5) oraz monitoring opisany niżej w tym punkcie. Prowadzone będą także równoległe działania upowszechniające i włączające opisane w pkt. 6 i 7.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiały dla użytkowników i odbiorców

Odbiorcy – młodzież - otrzymają materiały szkoleniowe, które zostaną przygotowane na etapie testowania przez wyłonionych trenerów, którzy zgodnie z pewnymi sugestiami opracują te materiały (materiały teoretyczne, slajdy, materiały do ćwiczeń); materiały nie są elementem Produktu finalnego (nie będą innowacyjnymi elementami), zostaną włączone po opracowaniu i przetestowaniu; ponadto osoby młode otrzymają certyfikaty/świadectwa odbytych szkoleń, referencje z PES, w którym przejdą zajęcia praktyczne.

Odbiorcy – PES -y - otrzymają pakiet informacyjny dla PES-ów przekazywany przez doradcę biznesowego na pierwszym spotkaniu, który będzie zawierał m.in.: regulamin, wybrane formularze oraz materiały wskazujące korzyści z przystąpienia do testowania.

Użytkownicy – (na etapie upowszechniania i włączania) otrzymają Podręcznik procedur udzielania wsparcia SVC składający się z:

- opisu Produktu finalnego,
- Podręcznika procedur zawierającego m.in. regulamin SVC, procedury,
- raporty z badań w formie elektronicznej,
- film promujący projekt i jego produkty,
- opracowanie – wytyczne do Strategii fundraisingowej,
- przykładowe zestawy materiałów szkoleniowych dla osób młodych.

Monitoring testowania prowadzony będzie od początku etapu testowania Produktu Finalnego, osobą odpowiedzialną za monitorowanie będzie specjalista ds. obsługi projektu i monitoringu.

Monitoring rzeczowy polegać będzie na gromadzeniu, przechowywaniu, przetwarzaniu zbiorczych danych ilościowych i jakościowych oraz sporządzaniu comiesięcznych raportów z monitoringu. Monitoring ma wspomagać zarządzanie projektem, testowaniem, ryzykiem oraz zmianą. Monitoring obejmie poniższy zakres rzeczowy:

1. Cele – ich aktualność i zgodność z przyjętymi założeniami,
2. Postęp rzeczowy – zgodność z harmonogramem testowania,
3. Osiągnięcie wskaźników,
4. Jakość wsparcia,
5. Wydatki – zgodność z planem,
6. Korelacja pomiędzy postępem w realizacji projektu a wydatkami, skuteczność projektu,
7. Realizacja działań upowszechniających i włączających,
8. Analiza ryzyka.

Źródłem pozyskiwania informacji do monitoringu będą dokumenty projektu oraz bezpośrednie spotkania specjalisty ds. obsługi projektu i monitoringu z osobami młodymi, PES-ami oraz realizatorami poszczególnych zadań.

Na podstawie zebranych danych specjalista ds. obsługi projektu i monitoringu będzie co miesiąc sporządzał raport, który następnie zostanie przekazany koordynatorowi, a ten, w przypadku rażących odstępstw natychmiast podejmie konieczne kroki naprawcze. W sytuacji prawidłowego przebiegu

testowania raporty monitoringowe będą omawiane podczas spotkań ewaluacyjnych (ewaluacja wewnętrzna).

5. Sposób sprawdzenia, czy innowacja działa

Realizatorzy zakładają, że wystarczającym uzasadnieniem do zastosowania na szerszą skalę Produktu finalnego będzie osiągnięcie zakładanych wskaźników ilościowych i jakościowych dotyczących celów projektu. Osiągnięcie zakładanych wskaźników będzie potwierdzeniem skuteczności w zakresie rzeczywistych efektów w odniesieniu do grup użytkowników i odbiorców w fazie testowania oraz uzasadnieniem pozytywnej oceny potencjału wdrożeniowego testowanego produktu finalnego. Pozytywna ocena efektów testowania oraz potencjału wdrożeniowego produktu, poparta wynikami pozyskanymi w trakcie ewaluacji zewnętrznej produktu, będzie dodatkową, niezależną opinią uzasadniającą korzyści i potrzeby zastosowania Produktu finalnego na szerszą skalę.

Podstawą weryfikacji skuteczności testowanej innowacji oraz jej efektów będą działania monitoringowe i ewaluacyjne.

W celu sprawdzenia czy innowacja działa założono trzypoziomowy system weryfikacji:

- monitorowanie testowania Produktu finalnego (opisane w pkt. 4)
- przeprowadzenie ewaluacji wewnętrznej (ewaluacja projektu)
- przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej (ewaluacja projektu i produktu)

Ewaluacja wewnętrzna (maj 2013 – maj 2015)

Ewaluacja wewnętrzna projektu będzie miała charakter formatywny, a więc będzie się skupiała na ocenie procesu realizacji działań, sposobu ich wdrażania i będzie prowadzona w celu wprowadzanie ewentualnych udoskonaleń. Będzie bazowała na danych ilościowych pochodzących z monitoringu i odpowiadała na pytania: na ile zrealizowane działania, poniesione wydatki są zgodne z zaplanowanymi, czy ewentualne odstępstwa lub zmiany są uzasadnione i czy nie stanowią zagrożenia dla właściwej realizacji.

W tym celu będą organizowane spotkania zespołu ds. opracowania produktu, zespołu testującego model, a także zespołu zarządzającego projektem. Podczas spotkań omawiane będą fazy realizacji MODELU wraz z wykorzystywanymi narzędziami pracy.

Odbędzie się 5 spotkań ewaluacyjnych: IX 2013; I, VI, X 2014; I 2015. W IV 2015 odbędzie się spotkanie, na którym powstaną ostateczne rekomendacje do ostatecznej wersji Produktu finalnego. Po nim nastąpi ponowne przedłożenie Produktu finalnego RST dla walidacji produktu.

Ewaluacja zewnętrzna (wrzesień 2013 – maj 2015)

W drugim miesiącu realizacji I Etapu wdrażania projektu wyłoniono, z zachowaniem zasady efektywnego zarządzania finansami (postępowanie prowadzone w formie zapytania ofertowego z zachowaniem zasady konkurencyjności w związku z udzielaniem zamówienia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego), zewnętrznego

wykonawcę ewaluacji projektu oraz ewaluacji on going produktu finalnego testowanego w ramach projektu.

Wymagania formalne wobec Ewaluatora zewnętrznego zakładały posiadanie odpowiedniej wiedzy i doświadczenia, potwierdzonego wykonaniem w okresie ostatnich 3 lat przed upływem terminu składania ofert, co najmniej jednej usługi obejmującej przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej w projekcie innowacyjnym, popartej referencjami.

Ewaluacja produktu będzie miała charakter ewaluacji bieżącej (on going), a ocena będzie towarzyszyć kolejnym etapom testowania wstępnej wersji produktu finalnego. Ewaluator będzie współpracował w okresie testowania z personelem projektu, zwłaszcza z koordynatorem projektu oraz specjalistą ds. obsługi projektu i monitoringu, którzy to będą bezpośrednio odpowiadać za działania monitoringowe i ewaluację wewnętrzną w fazie testowania.

Zakres zadań Ewaluatora, w odniesieniu do ewaluacji produktu, obejmuje opracowanie założeń metodologicznych ewaluacji, przeprowadzenie badań terenowych, zebranie i analizę danych pierwotnych i zastanych oraz opracowanie raportu ewaluacyjnego. Do zadań Ewaluatora należy także udział w 9 trzydniowych spotkaniach grupy roboczej poświęconych opracowaniu wstępnej wersji produktu oraz w 6 dwudniowych spotkaniach w fazie testowania dotyczących ewaluacji wewnętrznej.

Ewaluacja zewnętrzna skupi się na ocenie wstępnej wersji produktu finalnego w kontekście:

1. **korzyści z testowania** - osiągnięcia zakładanych celów Projektu na etapie testowania oraz rzeczywistych efektów dla grup docelowych Projektu. Oceniona została między innymi trafność testowanego produktu do potrzeb Użytkowników i Odbiorców, jego skuteczność i użyteczność;
2. **potencjału wdrożeniowego produktu** (replikowalność) – ocena możliwości wdrożenia produktu finalnego do głównego nurtu polityki regionalnej/praktyki, pod kątem takich kryteriów jak: funkcjonalność, stopień skomplikowania produktu, możliwość zastosowania przez użytkowników, efektywność, trwałość i innowacyjność produktu;
3. **rekommendacji** wynikających z doświadczeń pozyskanych w trakcie testowania wstępnej wersji produktu finalnego.

Rysunek: Cele ewaluacji produktu

Ewaluacja produktu ma z jednej strony charakter podsumowujący – oceniający efekty procesu testowania, a z drugiej strony usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian i modyfikacji testowanego produktu finalnego. W trakcie 6 dwudniowych spotkań w fazie testowania Ewaluator zewnętrzny będzie informował o postępach prac badawczych, pozyskanych danych oraz ewentualnych zagrożeniach pojawiających się w trakcie realizacji oraz koniecznych zmianach, czy modyfikacjach usprawniających testowanie.

Na potrzeby ewaluacji wstępnej wersji produktu finalnego zastosowane zostaną te same kryteria oceny, które są podstawą do przeprowadzenia procesu walidacji ostatecznej wersji produktu finalnego w projektach innowacyjnych testujących:

1. Kryterium trafności – rozumiane, jako poziom adekwatności założonych celów projektu do potrzeb i oczekiwań Użytkowników oraz Odbiorców.
2. Kryterium skuteczności – stopień w jakim udało się osiągnąć założone cele i efekty testowania wstępnej wersji produktu finalnego.
3. Kryterium użyteczności – pozwala ocenić, w jakim stopniu wypracowany produkt faktycznie odpowiada na potrzeby Użytkowników i Odbiorców.
4. Kryterium efektywności – opiera się na relacji pomiędzy planowanymi/osiągniętymi efektami a poniesionymi na te efekty nakładami czasowymi, finansowymi i pracy.
5. Kryterium stopnia skomplikowania produktu – w jakim stopniu wypracowany produkt jest narzędziem prostym w obsłudze. Ocenie podlega to, w jakim stopniu Użytkownik może zastosować produkt samodzielnie, bez szkoleń i instruktażu, wyłącznie na podstawie opisu stosowania. Ocenie podlega też jakość opisu stosowania produktu oraz jakość materiałów składających się na produkt.
6. Kryterium możliwości zastosowania przez Użytkowników - w jakim stopniu konieczne są zmiany prawne i/lub organizacyjne, aby móc wdrożyć produkt.
7. Kryterium innowacyjności - na ile wypracowany produkt jest rozwiązaniem nowatorskim, unikatowym i kreatywnym.
8. Trwałość – w jakim stopniu prawdopodobne jest dalsze funkcjonowanie produktu po zakończeniu finansowania Projektu.

Rzetelność i wiarygodność wyników badań zapewni triangulacja, zakładająca weryfikowanie zbieranych informacji na kilku poziomach. Pozyskiwane będą informacje z różnych źródeł, w tym od:

- ✓ użytkowników testowania (przedstawiciele 3 PES),
- ✓ użytkowników upowszechniania (przedstawiciele PES włączeni w działania upowszechniające na etapie testowania),
- ✓ od personelu bezpośrednio zaangażowanego w udzielanie wsparcia kapitałowego i kadrowego, w tym: doradcy biznesowi, doradcy zawodowi, analityk, członkowie Komisji Inwestycyjnej i przedstawiciele Inwestorów, trenerzy, psychologowie,
- ✓ od odbiorców testowania (25 młodych osób, które będą uczestniczyć we wszystkich etapach szkoleń),
- ✓ od grupy kontrolnej odbiorców testowania (25 młodych osób, które nie przejdą do etapu pracy w PES).

Ewaluacja wykorzystywać będzie różnorodne techniki badawcze, zarówno jakościowe, jak i ilościowe, w tym wywiady: indywidualne (IDI), grupowe (FGI), telefoniczne (ITI), ankietowanie: ankieta papierowa (PAPI), ankieta elektroniczna (CAWI), testy wiedzy i umiejętności oraz analiza dokumentacji (desk research).

Badania ewaluacyjne dotyczące oceny *Produktu Pośredniego 2 Wsparcie kadrowe PES* zostanie oparte na *Modelu Oceny Efektywności Szkoleń Donalda Kirkpatricka*. Model ten składa się z czterech poziomów: Poziom I – Reakcja: służy ocenie zadowolenia uczestników ze wsparcia. Poziom II – Uczenie się: pozwala na dokonanie oceny zmian w jednym z trzech (lub wszystkich) aspektów uczenia się: poziomie wiedzy, umiejętności oraz postaw uczestników. Poziom III – Zachowania: dotyczy oceny wykorzystania

w praktyce nabytej wiedzy i umiejętności. Poziom IV – Wyniki: wymaga identyfikacji korzyści osiągniętych przez uczestników wsparcia po jego ukończeniu, uwidacznia się w wynikach funkcjonowania w dłuższym okresie czasu i ocenia efekty odroczone. Dlatego też po zakończeniu każdego etapu wsparcia (szkolenia ogólne, specjalistyczne, doradztwo) odbiorcy będą proszeni o dokonanie oceny z jednej strony swojego zadowolenia, spełnienia oczekiwań, skuteczności w nabywaniu wiedzy i umiejętności oraz użyteczności nabytej wiedzy, a także oceny zawartości tematycznej i procesu edukacyjnego, służące ewentualnym usprawnieniom produktu pośredniego. Reakcje uczestników (czyli zadowolenie lub jego brak, z odbytych szkoleń i doradztwa) będą badane za pomocą ankiet ewaluacyjnych i wywiadów (indywidualnych i grupowych) z Odbiorcami. To, czy uczestnicy zdobyli nową wiedzę i umiejętności oraz wzrosły ich kompetencje kluczowe zostanie zweryfikowane również poprzez ankietę ewaluacyjną i wywiady (samoocena uczestników), ale także poprzez test wiedzy przeprowadzony przez trenerów i wywiady z osobami oferującymi usługi szkoleniowo-doradcze. Zakres, w jakim uczestnicy wykorzystują nową wiedzę i umiejętności w praktyce oraz ocena na ile wzrosła ich aktywności zawodowa dzięki SVC zostanie oceniona na podstawie deklaracji samych uczestników (samoocena), ale również w czasie wywiadów z przedstawicielami PES - osobami, u których będą one pracowały i które będą je nadzorowały.

Badanie ewaluacyjne *Produktu Pośredniego 1: Wsparcie kapitałowe PES* skierowane będzie głównie do użytkowników testowania i pozwoli na uzyskanie informacji o rzeczywistych efektach testowania, potencjale wdrożeniowym testowanego produktu finalnego oraz sugestie zmian, modyfikacji.

METODY i NARZĘDZIA EWALUACJI PRODUKTU

Social Venture Capital dla Podmiotów Ekonomii Społecznej

LP.	Cel i zakres badania	Opis sposobów oceny wyników testowania
1	<p>Zakres: Cele i efekty, rzeczywiste korzyści z testowania. Ocena zadowolenia z uzyskanego wsparcia i efektów zmiany wiedzy, umiejętności i postaw.</p> <p>Cel i kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena uzyskanego wsparcia kapitałowego, - mocne i słabe strony tego wsparcia, - ocena trafności, skuteczności, stopnia skomplikowania produktu pośredniego 2, efektywności, innowacyjności Produktu finalnego - ocena potencjału wdrożeniowy produktu pośredniego 1 i 2 - sugerowane zmiany, usprawnienia w rodzajach wsparcia, jakości, procedurach i formularzach 	<p>Odbiorcy testowania 3 PES:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wywiady IDI/FGI z szefami/personelem PES - ankietowanie personelu PES
2	<p>Zakres: Cele i efekty, rzeczywiste korzyści z testowania. Ocena zadowolenia z uzyskanego wsparcia i efektów zmiany wiedzy, umiejętności i postaw.</p> <p>Cel i kryteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena uzyskanego wsparcia w ramach szkoleń i doradztwa, - mocne i słabe strony tego wsparcia, - ocena trafności, skuteczności, stopnia skomplikowania produktu, efektywności, innowacyjności Produktu finalnego - ocena jakości, przydatności otrzymanego wsparcia, poziom 	<p>odbiorcy testowania (25 młodych osób, które będą uczestniczyć we wszystkich etapach szkoleń)</p> <ul style="list-style-type: none"> - wywiady IDI/FGI <p>Ankietowanie PAPI i CAWI</p>

	zadowolenia - sugerowane zmiany w otrzymanym wsparciu	
3	Zakres: Status na rynku pracy młodych osób, które przerwały udział w projekcie Cel i kryteria: badanie losów młodych osób - czy odbyli jakieś nowe szkolenia/staże - czy pracują (jeśli tak – jak znaleźli pracę; jeśli nie – co robią, by ją znaleźć) - czy przewidują zatrudnienie/złożenie PES? - czy oczekiwali by jakieś wsparcia (przy poszukiwaniu pracy, podczas zatrudnienia?)	CATI – wystandaryzowany arkusz wywiadu grupa kontrolna odbiorców testowania (25 młodych osób, które nie przejdą do etapu pracy w PES)
4	Zakres: Wstępna wersja produktu finalnego Cel i kryteria: - Ocena potencjału wdrożeniowego, - ocena trafności, skuteczności, stopnia skomplikowania produktu, jego efektywności i innowacyjności. Sugerowane zmiany, usprawnienia w rodzaju wsparcia, jakości, procedurach i formularzach	personel bezpośrednio zaangażowany w udzielanie wsparcia kapitałowego i kadrowego, w tym: doradcy biznesowi, doradcy zawodowi, analityk, członkowie Komisji Inwestycyjnej i przedstawiciele Inwestorów, trenerzy, psychologowie - wywiad IDI z koordynatorem projektu - wywiady FGI z doradcami zawodowymi, psychologami, trenerami - wywiad fokusowy z doradcami biznesowymi, analitykiem, członkami Komisji Inwestycyjnej i przedstawicielami inwestorów
5	Zakres: Wstępna wersja produktu finalnego Cel i kryteria: Ocena potencjału wdrożeniowego, trafności, skuteczności, stopnia skomplikowania produktu, jego efektywności i innowacyjności. Sugerowane zmiany w rodzaju wsparcia, jakości, procedurach i formularzach	użytkownicy testowania – IOB (SCREP) i OWIES użytkownicy upowszechniania (przedstawiciele PES włączeni w działania upowszechniające na etapie testowania) wywiady IDI/FGI z szefami i pracownikami instytucji
6	Zakres: Wstępna wersja produktu finalnego Cel i kryteria: Ocena potencjału wdrożeniowego, trafności, skuteczności, stopnia skomplikowania produktu, jego efektywności i innowacyjności. Sugerowane zmiany w e wstępnej wersji produktu finalnego	Odbiorcy działań upowszechniających - ankieta internetowa CAWI umieszczona na stronie www Projektu

6. Strategia upowszechniania

Upowszechnianie realizowane będzie w okresie od maja 2013 r. do sierpnia 2015 r. i obejmować będzie oba produkty pośrednie Produktu Finalnego Social Venture Capital dla Podmiotów Ekonomii Społecznej: Produkt pośredni 1: Wsparcie kapitałowe PES oraz Produkt pośredni 2: Wsparcie kadrowe PES.

Upowszechnianie Produktu finalnego polegać będzie, zgodnie z definicją,³³ na przekazywaniu do określonych adresatów informacji merytorycznych na temat Produktu finalnego, wypracowywanych w projekcie dobrych praktyk oraz rezultatów projektu, czyli szerokim poinformowaniem o Produkcie Finalnym wszystkich potencjalnie zainteresowanych (cel główny).

Celami szczegółowymi działań upowszechniających są:

- 1) poinformowanie maksymalnie szerokiego grona odbiorców o wypracowywanym w projekcie Produkcie Finalnym,
- 2) wsparcie działań rekrutacyjnych skierowanych do młodych osób bezrobotnych i PES z terenu woj. warmińsko-mazurskiego,
- 3) szeroko rozumiana edukacja społeczeństwa w zakresie aktywizacji zawodowej poprzez PES wykorzystujące SVC, w tym upowszechnianie dobrych praktyk,
- 4) dostarczenie instytucjom rynku pracy informacji o nowym narzędziu aktywizacji zawodowej młodych osób bezrobotnych poprzez zastosowanie SVC,
- 5) pozyskanie przedstawicieli partnerów do partycypacji w tworzeniu SVC,
- 6) przygotowanie warunków do prowadzenia działań włączających (lobbying).

Działania w zakresie upowszechniania zaplanowano przeprowadzić w całym okresie realizacji projektu. W różnych jednak terminach będą kierowane do konkretnych grup odbiorców lub użytkowników, którzy warunkują dobór poszczególnych rodzajów i form tych działań, zestawionych poniżej w tabeli. Ze względu na jednostkowy charakter Produktu finalnego w skali kraju zakładane jest także podjęcie czynności upowszechniających skierowanych do grona osób i instytucji spoza woj. warmińsko-mazurskiego.

Realizatorami działań upowszechniających będzie zespół projektowy Realizatora projektu, bezpośredni nadzór nad realizacją i przebiegiem działań będzie sprawował Koordynator projektu.

Za sukces procesu upowszechniania uznamy uzyskanie założonych wskaźników ilościowych.

etap	rodzaj narzędzia / cel zastosowania (CZ)	odbiorcy/uzasadnienie wyboru (UW)	użytkownicy/uzasadnienie wyboru (UW)
cały okres realizacji projektu	- seria artykułów „rekrutacyjnych” na stronie internetowej projektu i innych internetowych - portale miejskie, gminne dot. rynku pracy, ofert pracy/ prasa - założenie profilu projektu na FB – społeczność powiązana ze społecznością docelową projektową CZ: działania pro rekrutacyjne,	użytkownicy Internetu, czytelnicy prasy UW: obecnie internet/strony internetowe stanowią jedno z najpowszechniejszych narzędzi dystrybucji informacji; prasa lokalna dociera docelowo do szerokiego grona odbiorców, wśród których mogą znajdować się potencjalni odbiorcy innowacji	

³³ zob. Upowszechnianie i mainstreaming w projektach innowacyjnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poradnik, Krajowa Instytucja Wspomagająca, Centrum Projektów Europejskich, Warszawa 2010, s.6

	informowanie o bieżących postępach w realizacji projektu		
testowanie produktu	<p>Konferencja otwarcia</p> <ul style="list-style-type: none"> - VI 2013 - 100 osób <p>CZ: poinformowanie o rozpoczęciu działań, przedstawienie założeń projektu, przedstawienie Produktu finalnego (oba Modele), prerekrutacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osoby bezrobotne, w tym głównie osoby młode - PES-y: spółdzielnie socjalne (8 osób), NGO (ok. 20 osób), inne PES-y (5 osób) UW: osoby i podmioty bezpośrednio zainteresowane udziałem w projekcie/jego efektami, potencjalni uczestnicy projektu 	<ul style="list-style-type: none"> - IOB min. 6 osób - OWIES min. 4 osoby - dyrektorzy i pracownicy WUP, PUP-ów, ROPS, ROEFS, OPS-ów, ok. 15 osób - przedstawiciele samorządów regionalnego i lokalnych ok. 10 osób - członkowie i z-cy RST ok. 10 osób UW: instytucje tego typu są zainteresowane funkcjonowaniem SVC jako narzędziem wsparcia osób młodych i PES
	<p>Stoiska informacyjno-rekrutacyjne prowadzone podczas eventów w woj. WM</p> <ul style="list-style-type: none"> - maj-czerwiec 2013 <p>CZ: rekrutacja młodych osób pow. 15 r. życia do udziału w projekcie.</p> <p>Spośród niżej podanych wydarzeń zostaną wybrane 4, podczas których prowadzone stoiska:</p> <p><u>maj</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kalwanaria (Przegląd Autorskiego Ruchu Artystycznego) – Pasym 2. "Krealia" z Powiatowym Festiwalem Młodych Talentów dla dzieci w wieku od 6-10 lat - miejsce "Sielski Amfiteatr w Kreolii" – Jerutki 3. Majowy Blok Turystyczny, Powiatowe Zawody Wędkarskie – Wielbark 4. Majówka z GOKSiR – Inauguracja gminnej ligi soleckiej – Dźwierzuty 5. Jarmark Soltysowej – Tylkowo 6. Inauguracja Rozgrywek Ligi Sockiej Gminy Dźwierzuty 7. Jarmark Staroci – Garncarska Wioska – Kamionka 8. Gminna Majówka – Świętajno 	<p>Uczestnicy 4 wybranych wydarzeń i eventów organizowanych wiosną w woj. WM - ok. 1000 osób – w tym rodziny, znajomi i sami młodzi bezrobotni – potencjalni uczestnicy projektu</p> <p>UW: szukając nowych metod rekrutacji osób młodych, często zrażonych do tradycyjnych form rekrutacji (np. poprzez PUP) uznano, iż ciekawie zorganizowane i prowadzone stoisko informacyjno-rekrutacyjne podczas ogólnodostępnych eventów w różnych miejscowościach woj. WM może stanowić doskonałą formę rekrutacji osób młodych do projektu; stoisko obsługiwane będzie przez pracowników SCREP dobrze znających projekt (by odpowiedzieć na każde pytanie); ponadto na stoisku dostępne będą ulotki informacyjne, które mogą być także zabierane przez członków rodzin, przyjaciół osób młodych i następnie im przekazywane</p>	-----

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p>9. Gminne Dni Rodziny – Dźwierzuty</p> <p>10. Piknik Myśliwski, Zawody Ujeżdżeniowe – Zimna Woda</p> <p><u>czerwiec</u></p> <p>1. Koncert Chopinowski „Mazurki na Mazurach – Garncarska Wioska – Kamionka</p> <p>2. Wietrzychowiada – Wietrzychowo</p> <p>3. Wianki – Pasymśka Noc Świętojańska – Pasym</p> <p>4. Noc Świętojańska – Iłowo-Osada</p> <p>5. Palinocka – Janowiec Kościelny, Wielbark</p> <p>6. Seminarium Historyczne – Janowiec Kościelny</p> <p>7. Festiwal Piosenki Religijnej – Janowiec Kościelny</p> <p>8. Turniej Wsi – Iłowo-Osada</p> <p>9. Powitanie Lata – Kozłowo</p> <p>10. Ogólnopolski Przegląd Teatrów Amatorskich „Płońskie Lato Teatralne”</p> <p>11. Koncerty organowe – Pasym</p> <p>12. Magiczna Noc Świętojańska – Orzyny</p> <p>13. „Kino pod chmurką” – Świętajno</p> <p>14. Festyn Pierogowy – Targowo</p> <p>15. Otwarty Ogólnopolski Turniej Chórów o Miecz Juranda” – Świętajno</p> <p>16. Spotkania z muzyką chóralną – Jerutki</p>		
	<p>Mailing/ spotkania osobiste przedstawicieli Projektodawcy z przedstawicielami PES (indywidualne lub grupowe)</p> <p>CZ: pozyskanie PES-ów do uczestnictwa w testowaniu</p> <p>Maj-czerwiec 2013</p>	<p>- ok. 30 PES -ów z woj. WM (wg stworzonej listy mailowo-adresowej)</p> <p>UW: potencjalni odbiorcy działań projektowych</p>	<p>- 4 OWIES</p> <p>- 2 Centra Wspierania NGO</p> <p>- Wydział ds. współpracy z NGO i Zespół ds. wdrażania i promocji ES w U. Marsz. – 10 osób</p> <p>UW: są to instytucje wspierające/informacyjne wobec PES-ów – przekazanie PES-om informacji o projekcie; pomoc w organizowaniu spotkań z PES-</p>

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			ami
	1 artykuł sponsorowany w lokalnej prasie o zasięgu wojewódzkim; 2 spoty telewizyjne w regionalnej TV CZ: poinformowanie szerokiego grona osób o wstępnych wynikach testowania; poprzez przygotowanie materiału/emisję zainteresowanie ludzi mediów tematem SVC I kwartał 2015	1. czytelnicy i widzowie – mieszkańcy woj. WM (opinia publiczna) UW: dotarcie z informacją o postępach w projekcie do osób, które nie korzystają z Internetu; szeroko rozumiana edukacja społ. w zakresie aktywizacji zawodowej poprzez PES wykorzystujące SVC 2. media/dziennikarze - min. 2 UW: nawiązanie współpracy i relacji z dziennikarzami w celu rozszerzenia zasięgu upowszechniania (próba pozyskania możliwości dodatkowego nieodpłatnego zamieszczania materiału o efektach testowania – np. case study PES biorącego udział w projekcie)	-----
	Przesłanie opisu Produktu finalnego do IOB działających również w obszarze ES CZ: uzyskanie opinii o produkcie, weryfikacja założeń, korekta przygotowanych procedur i dokumentów dot. 1. Produktu pośredniego IV kwartał 2014	- 3 IOB działających w obszarze ES	-----
	Seminarium dla pracowników PUP-ów, OPS -y, PCPR – dot. 2. Produktu pośredniego CZ: bezpośredni kontakt z pracownikami instytucji rynku pracy, dyskusja o Produkcie finalnym (sugestie i uwagi), wypracowanie ścieżki współpracy IV kwartał 2014	- ok. 20 osób - pracownicy instytucji rynku pracy i instytucji pomocowych mający bezpośredni kontakt z osobami bezrobotnymi i pozostającymi bez zatrudnienia UW: włączenie w dyskusję o Produkcie spowoduje osobiste zaangażowanie tych osób, burza mózgów podczas seminarium pozwoli na wykreowanie najlepszych pomysłów na poprawę Produktu; ponadto zakładamy wypracowanie ścieżki współpracy-procedury kierowania młodych bezrobotnych do PES na wizyty studyjne/staże	
	Wizyty studyjne w PES biorących udział w testowaniu -	- młode osoby bezrobotne UW: potencjalni kolejni kandydaci	PUP, OPS-y, OWES

	ok. 25 osób CZ: wzrost świadomości młodych osób bezrobotnych z woj. WM nie tylko w zakresie wiedzy czym są PES-y, ale także w obszarze postrzegania ich jako potencjalne miejsce pracy (przejściowe lub docelowe) II kwartał 2015	do korzystania z SVC albo po prostu zatrudnienia w PES/utworzenia PES	
opracowanie produktu finalnego	Strona internetowa projektu - zamieszczenie elektronicznej wersji Produktu finalnego - zamieszczenie filmu (element Podręcznika procedur udzielania wsparcia SVC) - przykłady dobrych praktyk – przykłady rozwoju PES, które skorzystały ze wsparcia w postaci SVC x briefing celowy CZ: ukazanie pozytywnych efektów testowania, dostarczenie ostatecznej wersji Produktu finalnego od maja 2015	- wszystkie PES z woj. WM - NGO z woj. WM UW: zachęczone dobrymi przykładami mogą być zainteresowane korzystaniem z SVC	- 40 instytucji – funduszy pożyczkowych, IOB, OWIES - instytucje rynku pracy - decydenci - przedstawiciele władz UW: zainteresowani rozwojem ES w woj. WM i poza nim
	Stoisko informacyjne podczas Targów Ekonomii Społecznej w Nidzicy CZ: szerokie spektrum informacji w środowisku instytucji zaangażowanych w ES sierpień 2013, 2014	W targach zazwyczaj bierze udział ok. 1000 osób UW: poinformowanie o efektach testowania, udostępnienie wypracowanych materiałów i narzędzi	-----
	Mailing/poczta tradycyjna – rozesłanie materiałów – Ostateczna wersja Produktu finalnego CZ: ukazanie pozytywnych efektów testowania, dostarczenie ostatecznej wersji Produktu finalnego Czerwiec 2015	- ok. 300 PES -ów w Polsce UW: poinformowanie o efektach testowania, udostępnienie wypracowanych materiałów i narzędzi	- 16 WUP-y w całym kraju - 50 OWIES -y/OWES -y w całym kraju - 16 Regionalne Centra NGO w całym kraju UW: poinformowanie o efektach testowania, udostępnienie wypracowanych materiałów i narzędzi
	Prezentacja Produktu finalnego i efektów testowania podczas posiedzenia WRZ w Olsztynie, i KST Zatrudnienie i integracja	Członkowie WRZ w Olsztynie 23 osoby Rada OPZZ Województwa Warmińsko – Mazurskiego, Zarząd Regionu Olsztyn NSZZ „Solidarność”, Zarząd Regionu	-----

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p>społeczna w Warszawie CZ: upowszechnianie efektów testowania w gronach osób decyzyjnych II kwartał 2015</p>	<p>Elbląg NSZZ „Solidarność”, Forum Związków Zawodowych, Pracodawcy Rzeczpospolitej Polskiej, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych, Związek Rzemiosła Polskiego, Business Centre Club - Związek Pracodawców, Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Związek Zawodowy Rolników „Ojczyzna”, Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”, Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza, przedstawiciel świata nauki, przedstawiciel Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, Stowarzyszenie Bezrobotnych „Jesteś-my”, Fundacja Rozwoju Społecznego „Nad Symsarną”, Lidzbarskie Stowarzyszenie Bezrobotnych „Warmia, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Spółdzielczości Lokalnej WAMA – COOP, Warmińsko – Mazurski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Polska Izba Firm Szkoleniowych oraz KST Zatrudnienie i integracja społeczna (ok. 48 osób: MRR-Departament Zarządzania EFS, MP i PS-Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Departament Wdrażania EFS, Departament Rynku Pracy, Departament Informatyki, CRZL, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych, Zespół ds. Wdrażania Działania 5.4, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, przedstawiciele 13 RST oraz przedstawiciele 23 beneficjentów: BD Center Walawander, Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych, Euro-konsult sp. z o.o., Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, Stowarzyszenie Ruch Społeczno-Samorządowy „Nasza Metropolia”, Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego OIC Poland w</p>	
--	--	--	--

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

		<p>Lublinie, CTC Polska Spółka z o.o., Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie, Ecorys Polska sp. z o.o., Stowarzyszenie na rzecz spółdzielni socjalnych, Stowarzyszenie Postis, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Zakład Szkolenia i Doradztwa Ekonomicznego sp. z o.o., Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Stowarzyszenie Proew, Wyższa Szkoła Nauk Społecznych i Technicznych w Radomiu, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Fundacja Rozwoju Nauki i Przedsiębiorczości, Fundacja Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Wrocławska rewitalizacja, sp. z o.o., Gmina Wrocław/CIS, Szczecińska Fundacja Promocja Postęp, Uniwersytet Warszawski, bit. Polska sp. z o.o.) UW: Członkowie WRZ stanowią najważniejsze w województwie grono osób kształtujących politykę regionalnego rynku pracy, często zasiadają także w innych gremiach opiniotwórczych warto, żeby dokładni znali Produkt finalny i mając tę wiedzę upowszechniali ją, lobbowali na rzecz szerszego zastosowania produktu finalnego; Członkowie KST pochodzą z całej Polski; Produkt finalny wypracowywany w projekcie ma charakter wybitnie jednostkowy w skali kraju, warto więc, by informacje o nim dotarły do wszystkich KST nie tylko poprzez przekazani materiałów, ale bezpośrednią prezentację podczas posiedzenia, co stwarza możliwość prowadzenia dialogu i zadawanie pytań</p>	
	<p>Konferencja zamknięcia - II kwartał 2015 - 100 osób - zaprezentowanie ostatecznej wersji Produktu finalnego</p>	<p>- IOB - OWIES - przedstawiciele funduszy pożyczkowych z woj. WM - dyrektorzy i pracownicy WUP, PUP -ów, ROPS, ROEFS, OPS-ów - przedstawiciele samorządów regionalnego i lokalnych</p>	

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentowanie wyników testowania - informacja o zaletach i korzyściach stosowania Produktu finalnego - informacja o dalszym (poprojektowym) funkcjonowaniu Produktu 	<ul style="list-style-type: none"> - członkowie i z-cy RST - przedstawiciele administracji państwowej – ministrowie właściwi dla obszaru tematycznego - osoby ze środowiska zajmującego się rozwojem ES: członkowie Zespołu ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej przy MP i PS <p>UW: instytucje tego typu są zainteresowane funkcjonowaniem SVC jako narzędzia wsparcia osób młodych i PES</p>
--	--	---

7. Strategia włączania do głównego nurtu polityki

Zastosowanie Produktu finalnego nie wymaga wprowadzenia zmian w obecnie obowiązującym prawie. Działania włączające ze względu na specyfikę Produktu finalnego zakładają, iż multiplikowanie obejmie 2 podmioty spoza woj. warmińsko-mazurskiego, które zostaną przygotowane do wdrożenia Produktu Finalnego. Wg opinii realizatorów i ekspertów pracujących nad Produktem Finalnym oraz z analizy zawartej w opracowaniu E. Konczal nie ma obecnie potrzeby powoływania więcej niż 1 operatora SVC obsługującego woj. warmińsko-mazurskie i, po etapie testowania, po 1 operatorze w środkowej i południowej Polsce.

W tym rozumieniu nastąpi transfer wiedzy i umiejętności do 2 podmiotów zainteresowanych jego wdrożeniem, co zostanie potwierdzone podpisanymi umowami pomiędzy SCREP i tymi podmiotami. Nabór potencjalnych operatorów SVC dokona się poprzez ogłoszenie o naborze skierowane do instytucji, które w swoim regionie prześlą je potencjalnie zainteresowanym. Wytypowane organizacje/instytucje zostaną zaproszone na rozmowę, podczas której w I etapie zostaną zweryfikowane kryteria bazowe (podstawowe pozwalające na wdrożenie innowacji, określone w pkt. 3 niniejszej Strategii), w II etapie - kryteria kreatywne – czyli m.in. pomysły na pozyskiwanie kapitału na SVC dla PES.

Transfer wiedzy i umiejętności odbędzie się poprzez 3-dniowe warsztaty wdrożeniowe zorganizowane przez SCREP w II kwartale 2015 r. dla 10 osób z 2 instytucji wdrażających. W pierwszym dniu warsztatów przeprowadzone zostanie spotkanie dla wszystkich przedstawicieli podmiotu wdrażającego, podczas którego zaprezentowany zostanie Produkt finalny, założenia i zasady realizacyjne oraz ogólnie omówione zostaną procedury. Przez kolejne 2 dni seminarium osoby mające realizować adekwatne zadania w podmiocie wdrażającym odbędą spotkania robocze w parach lub grupach kilkuosobowych (w zależności od rodzaju zadań), podczas których nauczą się korzystać z przygotowanych narzędzi pracy. Do końca trwania projektu i po jego zakończeniu SCREP będzie udzielał merytorycznego wsparcia podmiotowi, który będzie wdrażał Produkt finalny.

Poza tym działania włączające polegać będą głównie na budowaniu przyjaznego otoczenia dla rozwoju kapitału funduszu SVC i skierowane będą przede wszystkim do polityków, osób i instytucji kluczowych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym z perspektywy rekomendowania SVC dla PES jako skutecznego narzędzia kapitałowego w aktywizacji zawodowej młodych bezrobotnych i pozostających bez zatrudnienia.

Mając na uwadze przede wszystkim mainstreaming wertykalny o zasięgu regionalnym³⁴, działania włączające koncentrować się będą na doprowadzeniu do zaangażowania otoczenia politycznego i decydentów różnych szczebli w celu przekonania ich do włączenia Produktu finalnego do systemu polityki regionalnej dotyczącej ekonomii społecznej – do Regionalnego Planu Działań na Rzecz Promocji i Upowszechniania Ekonomii Społecznej na lata 2011-2015. Celem głównym Regionalnego Planu jest „Zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno - gospodarczym województwa warmińsko-mazurskiego ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji zawodowej i społecznej grup zagrożonych wykluczeniem”.³⁵

Produkt finalny wpisuje się w 3 z 4 obszarów priorytetowych Planu:

- spójny system wsparcia ekonomii społecznej w regionie,
- wzrost świadomości na temat ekonomii społecznej,
- poprawa efektywności ekonomicznej podmiotów ekonomii społecznej.

W planie działań³⁶ tegoż Regionalnego Planu, w pkt. 1.1.5 założono utworzenie systemu wsparcia finansowego składającego się z funduszu pożyczkowego, funduszu dotacyjnego, funduszu poręczeniowego oraz doradztwa biznesowego. Celem działań włączających w wymiarze wertykalnym będzie doprowadzenie do rozszerzenia zapisu przytoczonego punktu Planu o kolejną składową systemu wsparcia finansowego PES o SVC.

Ponadto Produkt finalny zostanie zgłoszony – przedłożony na obrady zespołu ds. wdrażania i promocji ekonomii społecznej przy MP i PS.

Do zaopiniowania i wyrażenia osobistych refleksji zaproszeni zostaną członkowie stałej Podkomisji sejmowej ds. rynku pracy (obecnie 9 posłów).

Staraniami realizatorów będzie także dopisanie SVC dla PES do katalogu proponowanych obecnie PES instrumentów finansowania zwrotnego: pożyczki krótko, średnio i długoterminowe, pożyczki podporządkowane, społeczny fundusz kapitałowy, zawartego w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz uzyskanie rekomendacji Wojewódzkiej Radę Zatrudnienia i Polskiego Związku Funduszy Pożyczkowych jako mechanizm wspierania rozwoju PES poprzez zastosowanie SVC z jednoczesnym wsparciem ich w zakresie kapitału ludzkiego.

---

³⁴ Co jest zgodne z założeniami, zob. Upowszechnianie i mainstreaming w projektach innowacyjnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poradnik, Krajowa Instytucja Wspomagająca, Centrum Projektów Europejskich, Warszawa 2010, s. 7

³⁵ Regionalny Plan Działań, op. cit., s. 36

³⁶ tamże, s. 41

8. Kamienie milowe II etapu projektu

	Testowanie wstępnej wersji Produktu Finalnego	maj 2013 – maj 2015
1	Rekrutacja odbiorców	maj-czerwiec 2013
2	Szkolenia dla odbiorców dot. ES, przygotowania biznesowego i psychoedukacji	lipiec-październik 2013
3	Doradztwo zawodowe i psychologiczne	listopad 2013 – kwiecień 2015
4	Wsparcie finansowe 3 grup os. młodych, które wejdą do istniejącego PES/os. młodych, które utworzą nowe PES	listopad 2013 – kwiecień 2014
5	Powstanie?/prowadzenie PES	listopad 2013 – kwiecień 2015
6	Analiza rzeczywistych efektów testowania – raport z ewaluacji	do maja 2015
7	Opracowanie ostatecznej wersji Produktu Finalnego	kwiecień 2015
8	Walidacja ostatecznej wersji Produktu Finalnego	II kwartał 2015 (czerwiec 2015)
9	Włączanie do praktyki/polityki	lipiec 2015

9. Analiza ryzyka

Potencjalne zagrożenie	Prawdo- podobieństwo wystąpienia	Wpływ ryzyka	Skala istotności	Zarządzanie ryzykiem
Zarządzanie projektem				
1. niewystarczająca ilość doradców dobrze wykwalifikowanych – kadry do obsługi projektu	1	2	2	pozyskanie doradców ze środowiska instrumentów finansowych, które już funkcjonują lub doradców ES (WOIES), przeszkolenie ich w zakresie ES i/lub VC (krótkie szkolenie wewnętrzne)
2. nieregularne, niezgodne z planem przekazywanie środków/transz przez IP II	2	1	2	realizator posiada zaplecze finansowe, które pozwoli na realizację zadań zgodnie z przyjętym harmonogramem, może w pewnym okresie prefinansować wydatki projektowe
3. zmiany w zasadach, wytycznych dot. realizacji projektów innowacyjnych POKL	2	1	2	doświadczenie realizatora w realizacji projektów EFS oraz umiejętność pracy metodą projektową, doświadczenie w zarządzaniu zmianą stanowi gwarant właściwej realizacji projektu
4. realizacja zadań niezgodna z przyjętym harmonogramem/planem wydatków	1	2	2	Prowadzenie comiesięcznego monitoringu, sporządzanie raportów z monitoringu zadań i postępu finansowego pozwoli na szybkie zdiagnozowanie odstępstw od planu i szybką reakcję, włączenie działań

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				naprawczych
Rekrutacja grup docelowych				
5. brak odpowiedniej liczby uczestników projektu – za mało chętnych – osób pow. 15 r. ż.	1	3	3	- prowadzenie działań informacyjno-rekrutacyjnych w formie bezpośrednich spotkań i rozmów z potencjalnymi uczestnikami, indywidualne rozmowy zachęcające i motywujące dotychczasowych klientów PUP, SCREP oraz OWIES - stały monitoring wpływu kart rekrutacyjnych oraz zwiększenie/zmiana działań informacyjno-rekrutacyjnych w celu zebrania odpowiedniej liczby odbiorców innowacji
6. brak dyscypliny potencjalnych uczestników projektu w realizacji wyznaczonych terminów spotkań diagnostycznych ze specjalistami, co może wydłużyć proces selekcji oraz ostatecznej diagnozy a w konsekwencji przesunąć w czasie ostateczny wybór uczestników projektu	2	1	2	- personel testujący a zwłaszcza doradcy biznesowi zostaną włączeni w działania kontrolne i wspierające proces logistyczno-organizacyjny przy śledzeniu postępów wykonania kolejnych terminów spotkań przez poszczególnych uczestników (przypominanie, upominanie i korygowanie terminów spotkań w sytuacjach losowych) - czynnikiem niwelującym będzie stały monitoring i bezpośredni kontakt z odbiorcami innowacji
7. zbyt dużo PES chętnych do udziału w testowaniu	2	1	2	- pozyskanie partnera strategicznego - inny fundusz pożyczkowy, który zasili kapitał SVC
Testowanie produktu finalnego				
8. utrata motywacji do prowadzenia PES przez odbiorcę innowacji - rezygnacja	2	2	4	- Zespół Testujący (ZT) przeprowadzi szczegółową analizę przyczyn, zidentyfikuje, w jakim stopniu są one konsekwencją złej atmosfery pracy, zaburzonych relacji ze współpracownikami. O ile się uda się takim sytuacjom zapobiec w zależności od terminu zaistnienia rezygnacji możliwe będzie wprowadzenie kolejnej osoby z listy rezerwowej; - udział psychologa i doradcy zawodowego w projekcie oraz bezpośredni monitoring PES przez doradcę biznesowego i specjalistę ds. projektu i monitoringu
9. trudności we współpracy z IOB oraz OWIES (dostępność czasowa, wysoka intensywność)	1	2	2	- prowadzenie działań wpływających na budowanie tożsamości przedstawicieli IOB, OWIES z projektem, m.in. poprzez udział w spotkaniach GR, ewaluacji

				wewnętrznej, zaangażowanie w testowanie innowacyjnego Modelu
10. tradycyjne, mało elastyczne i ograniczone wewnętrznymi regulacjami podejście pracowników IOB oraz OWIES do wspierania osób w prowadzeniu PES z wykorzystaniem VC może generować problemy z testowaniem modelu w tej instytucji	2	1	2	- wspólne wypracowanie nowych rozwiązań w aktywizacji zawodowej osób młodych przez PES wykorzystujące VC istotnie wpłynie na zmianę świadomości dot. funkcjonowania PES. Wzrost wiedzy dotyczącej VC, wypracowanie nowego modelu przygotowania uczestników do prowadzenia PES z wykorzystaniem VC, przygotowanie modelu wdrażania VC w PES pozwoli na szybkie przystosowanie się IOB oraz OWIES do nowych warunków - wypracowanie wspólnych stanowisk podczas prac
11. trudności w pozyskaniu kapitału na VC	1	2	2	włączenie własnych środków finansowych operatora funduszu (SCREP)
12. niska jakość/nierrealne pomysły na biznes PES	2	1	2	przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów kreatywnych oraz zwiększenie zaangażowania doradców biznesowych
13. mało chętnych do założenia PES	2	2	4	wzmocniona działalność motywacyjna skierowana do PES – w celu zwiększenia liczby zatrudnianych młodych osób
Upowszechnianie i włączanie				
14. małe zainteresowanie Produktem finalnym	1	2	2	Wprowadzenie dodatkowych, nowych form upowszechniania zwłaszcza liczby kontaktów bezpośrednich oraz zwiększenie ilości spotkań zakładających aktywny udział uczestników (konsultacje, seminaria)

Załączniki:

Opis wstępnej wersji produktu finalnego z załącznikami – zał. nr 1

Źródła finansowania polskiego „Social Venture Capital” – zał. nr 2